

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра фінансів

«До захисту в ЕК»
Директор інституту

«До захисту допущено»
Завідувач кафедри

_____ О.О. Шеремет

_____ Л.В. Шірінян

«__» _____ 20__ р.

«__» _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування

на тему: Диверсифікація джерел фінансування підприємства

Виконав: здобувач 4 курсу, групи 14

Дегтярьова Олександра Андріївна
(прізвище та ініціали)

Керівник Бойко Світлана Василівна
(прізвище та ініціали)

_____
(підпис)

Рецензент Михайленко Ольга Валеріївна
(прізвище та ініціали)

_____
(підпис)

Засвідчую, що в цій кваліфікаційній
роботі немає запозичень із праць
інших авторів без відповідних
посилань.

Здобувач _____
(підпис)

Київ – 2020 р.

середньозваженої вартості капіталу; Прогнозування чистого прибутку підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» на 2019-2020 роки; Умови надання банківських позик станом на 2020 рік.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада Консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
<i>I</i>	<i>Бойко С. В.</i>		
<i>II</i>	<i>Бойко С. В.</i>		
<i>III</i>	<i>Бойко С. В.</i>		

7. Дата видачі завдання _____ 10 лютого 2020 року _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Вибір теми, написання заяви і узгодження плану кваліфікаційної роботи з керівником	10.02.2020	
2	Робота над 1-м розділом та перевірка керівником	до 26.04.2020	
3	Робота над 2-м розділом та перевірка керівником	до 17.05.2020	
4	Робота над 3-м розділом та перевірка керівником	до 31.05.2020	
5	Оформлення остатнього варіанту роботи: анотація, вступ, література та підпис керівником для проходження попереднього захисту	до 02.06.2020	
6	Підпис готової роботи завідувачем кафедри	11.06.2020	

Здобувач

_____ (підпис)

_____ Дегтярьова О.А.
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ (підпис)

_____ Бойко С. В.
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Дегтярьова О.А. «Диверсифікація джерел фінансування підприємства»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. Національний університет харчових технологій, Київ, 2020 р.

Кваліфікаційна робота присвячена розв'язанню теоретичних, методичних та практичних проблем диверсифікації джерел фінансування підприємства.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми та сформульовано завдання дослідження.

У першому розділі розкрито економічну сутність поняття «фінансування підприємства» та його джерел, розглянуто підходи щодо класифікації та характеристики типів і видів диверсифікації фінансування, визначено методичні основи диверсифікації джерел фінансування підприємства.

У другому розділі наведено організаційно-економічну характеристику ТДВ «Яготинський маслозавод», надано оцінку основних показників фінансового стану підприємства, проаналізовано джерела фінансування ТДВ «Яготинський маслозавод».

У третьому розділі обґрунтовано та надано оптимізацію джерел фінансування підприємства, визначено шляхи збільшення власного капіталу ТДВ «Яготинський маслозавод» та досліджено методи залучення зовнішніх джерел фінансування підприємства.

Ключові слова: фінансування підприємства, диверсифікація джерел фінансування, зовнішні джерела, внутрішні джерела, оптимізація джерел фінансування.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ДИФЕРСИФІКАЦІЇ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1. Поняття фінансування підприємства та його джерел	7
1.2. Типи та види диверсифікації фінансування підприємства.....	12
1.3. Методичні основи диверсифікації джерел фінансування підприємства.....	18
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД».....	21
2.1. Загальна характеристика ТДВ «Яготинський маслозавод».....	21
2.2. Оцінка фінансового стану ТДВ «Яготинський маслозавод».....	23
2.3. Аналіз джерел фінансування ТДВ «Яготинський маслозавод».....	30
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА	37
3.1. Оптимізація джерел фінансування підприємства	37
3.2. Шляхи збільшення власного капіталу ТДВ «Яготинський маслозавод».....	43
3.3. Методи залучення зовнішніх джерел фінансування підприємства	49
ВИСНОВКИ	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	59
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. На сучасному етапі розвитку українського ринку, більш важливе значення набуває управління та джерела фінансування ресурсів підприємства, оскільки це є базисом, без яких неможливий розвиток підприємства. Від структури джерел фінансування підприємства та його забезпечення, залежить від діяльності підприємства, а також його форм власності. Досягнення головних цілей значно залежить від ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства та їх структури.

З іншого боку, сучасна економіка, потребує від власників підприємств контролю, ефективного управління та в потрібний момент коригування фінансового забезпечення джерел фінансування суб'єктів господарської діяльності, адже саме допустима структура джерел фінансування дає право оптимізувати прибуток підприємства та його рентабельність з однієї сторони, та ліквідність, платоспроможність та фінансову стійкість підприємства – з іншої сторони. Існують деякі методичні підходи, завданням яких є забезпечення співвідношення зовнішніх та внутрішніх джерел фінансового забезпечення підприємства, яке б дало право досягати найвищих показників діяльності підприємства.

Дослідженнями джерел та аналізу диверсифікації джерел фінансування займалися такі вітчизняні і зарубіжні науковці, як: Богачевська К.В., Брунько П.В., Дереза В.Н., Забарна Е.М., Ковтуненко К.В., Козачок І.А., Корінько Н.Д., Момонт Т.В. та ін.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних основ диверсифікації джерел фінансування підприємства, а також розробка напрямів їх оптимізації.

Реалізація поставленої мети передбачає вирішення таких **завдань** в роботі:

- визначити поняття фінансування підприємства та його джерел;

- узагальнити типи та види диверсифікації фінансування підприємства;
- розкрити методичні основи диверсифікації джерел фінансування підприємства;
- надати характеристику підприємству ТДВ «Яготинський маслозавод»;
- провести оцінку фінансового стану підприємства;
- проаналізувати джерела фінансування підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод»
- запропонувати напрями оптимізації джерел фінансування підприємства;
- визначити шляхи збільшення власного капіталу підприємства;
- обґрунтувати методи залучення зовнішніх джерел фінансування підприємства.

Об'єктом дослідження є джерела фінансування підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні та прикладні аспекти диверсифікації джерел фінансування підприємства.

Методи дослідження. Використовувалися наступні методи дослідження: пізнання – для опису теоретичних основ поняття диверсифікації джерел фінансування підприємства, аналіз і синтез – для аналізу джерел фінансування підприємства та їх структури, узагальнення з метою виявлення типових рис і закономірностей на підприємстві, щодо збільшення джерел фінансування, розрахунково-аналітичний для виявлення тенденцій і проблем майбутнього стану, аналіз відносних показників застосовують для аналізу складу і структури джерел фінансування, економіко-математичні для аналізу виробничо-фінансової діяльності підприємства.

Інформаційна база. Теоретичною і методологічною основою проведених досліджень стали наукові концепції і теоретичні розробки провідних вітчизняних і закордонних учених. Також були опрацьовані та використані підручники, посібники, монографії, публікації періодичних та інтернет-видань, звітність ТДВ «Яготинський маслозавод».

РОЗДІЛ 1

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ДИФЕРСИФІКАЦІЇ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Поняття фінансування підприємства та його джерел

Фінансування підприємств– це сукупність форм і методів, принципів та умов фінансової підтримки простого та розширеного відтворення. Під фінансуванням розуміється процес отримання грошових коштів або, загалом кажучи, процес отримання капіталу фірми у всіх її формах. Поняття «фінансування» досить тісно пов'язане з поняттям «інвестиції», якщо фінансування– це формування грошових коштів, то інвестиція– це їх використання. Обидва поняття взаємопов'язані, але перша передуює другій. Компанія неможливо спланувати будь-які інвестиції без джерел фінансування. Однак формування фінансових ресурсів компанії відбувається, як правило, з урахуванням плану їх використання.

На сьогоднішній день немає єдиного визначення поняття фінансування підприємства. Усі вітчизняні та зарубіжні вчені економісти трактують це поняття. Узагальнення до трактування поняття фінансування підприємства, розкривається у табл. 1.1:

Таблиця 1.1

Трактування поняття «фінансування підприємства» вітчизняними та зарубіжними вченими

Автор	Визначення поняття
1	2
Алексеев Л.М.	Фінансування передбачає надання капіталів і залучення інвестицій (капіталовкладень) для втілення (реалізації) певного проекту [1, с.114].
Данілов О.Д.	Фінансування як залучення необхідних коштів для покриття потреби підприємства в основному і оборотному капіталі [11, с.7].
Дудник О.В.	Фінансування слід розглядати, як виділення високоліквідних активів для придбання необхідних ресурсів для забезпечення виконання поставленої цілі. Отримання прибутку є необов'язковим [13, с.2].

Продовження табл. 1.1

1	2
Злепко Н.П. Кізіма Т.О. Юрій С.І.	Формування цільових грошових коштів у достатньому розмірі та їх ефективне використання. Автори виділяють п'ять елементів фінансування господарської діяльності, а саме: самофінансування, кредитування, бюджетне фінансування, лізинг, інвестування [47, с.41].
Забарна Е.М.	Фінансування підприємств трактується як система з п'яти елементів: самофінансування, пряме фінансування через механізми ринку капіталів, банківське кредитування, бюджетне фінансування, взємне фінансування господарюючих суб'єктів [14, с. 64].
Москаль О.І.	Сукупність економічних відносин, що виникають, з приводу пошуку, залучення і ефективного використання фінансових ресурсів та організаційно-управлінських принципів, методів і форм їх впливу на соціально-економічну життєдіяльність господарської діяльності підприємств. Фінансування підприємства реалізується в трьох формах: самофінансування, кредитування і безповоротне фінансування з бюджету [30, с. 6-7].
Опарін В.М.	Фінансування реалізується на основі відповідно методу фінансового забезпечення і може здійснюватись через самофінансування, кредитування та зовнішнє фінансування (надання грошових коштів на безповоротній і безоплатній основі) [31, с. 56].
Оспіщев В.І.	Основний процес фінансового впливу на соціально-економічний розвиток, вказуючи, що фінансування може здійснюватись в трьох формах: самофінансування, кредитування, зовнішнє фінансування. [6, с.59].
Радіонова В.М.	Покриття витрат за рахунок фінансових ресурсів, що акумулюються суб'єктами господарювання. Формами фінансування виділяє самофінансування, кредитування і державне фінансування, а інструментами фінансування склад і структура джерел [39, с. 35].
Романенко О.Р.	Це покриття затрат за рахунок фінансових ресурсів, акумульованих суб'єктами господарювання, фінансування може здійснюватись у таких формах, як бюджетне фінансування, кредитування, самофінансування, лізинг, інвестування [40, с. 18].
Скориська І.Г.	формування структури капіталу, планування і балансування грошових потоків. Розглядає фінансування з позиції необхідності процесів через формування власних та залучених фінансових ресурсів, пов'язуючи структуру джерел фінансування з рівнем фінансової стійкості та ризику діяльності підприємств [44, с. 89].

Визначивши трактування поняття «фінансування підприємства» у табл 1.1 різними вченими, можна узагальнити це судження, що це сукупність економічних відносин, щодо формування грошових коштів на основі різних фінансових методів та за рахунок фінансових ресурсів. Фінансування може здійснюватись за чотирьма основними видами: самофінансування, кредитування, бюджетне фінансування та інвестування.

Брунько П.В. у своїй статті виділяє два джерела фінансування підприємства зовнішнє та внутрішнє з різними формами фінансування табл 1.2:

Таблиця 1.2

Джерела та форми фінансування підприємства [8, с.69]

Джерела фінансування	Форми фінансування		
	Позичковий капітал	Власний капітал	Реструктуризація активів
Зовнішнє	Банківські, комерційні кредити	Часткове фінансування (внески учасників та засновників)	Дезінвестиції
Внутрішнє	Забезпечення наступних витрат і платежів	Нерозподілений прибуток	Амортизаційні відрахування

За даними таблиці 1.2 можна визначити два альтернативні джерела фінансування зовнішні та внутрішні. До зовнішніх джерел формування позичкового капіталу Брунько П.В. відносить: банківські та комерційні кредити, вони будуть відображатись, як позиковий капітал. Часткове фінансування (внески учасників та засновників) яке відноситься до власного капіталу. Також до зовнішніх джерел фінансування відноситься дезінвестиції, тобто вивільнення або повернення «заморожених» у конкретних майнових об'єктах фінансових засобів. Здійснюється за рахунок ліквідації фінансових активів, необоротних активів та майнових комплексів.

До внутрішніх джерел фінансування можна віднести: забезпечення наступних витрат і платежів, нерозподілений прибуток та амортизаційні відрахування.

Подібний підход до класифікації джерел фінансування наводить у своїй праці Козачок І.А. (табл 1.3), проте джерела фінансування підприємства відрізняються від наведених у праці Брунько П.В.

У табл 1.3 описують внутрішні та зовнішні джерела фінансування. Під внутрішніми джерелами фінансування виділяють три основні це самофінансування за рахунок чистого прибутку, амортизаційні відрахування та забезпечення наступних витрат і платежів.

Таблиця 1.3

Форми фінансування підприємства [24]

Джерела фінансування	Форми фінансування		
Внутрішні	Чистий прибуток (самофінансування)	Амортизаційні відрахування	Забезпечення наступних витрат і платежів
Зовнішні	Доходи майбутніх періодів	Довгострокові кредити	Інвестиції

Самофінансування передбачає покриття витрат на розвиток виробництва за рахунок отриманого прибутку та залучених кредитів, які, в свою чергу, також погашаються за рахунок прибутку. За рахунок самофінансування забезпечується раціональне використання зароблених і залучених джерел, адже мета самофінансування полягає не в тому, щоб просто самостійно витратити певну суму коштів, а в тому, щоб отримати певний ефект. Амортизаційні відрахування як джерело коштів полягає в тому, що він існує при будь-якому фінансовому становищі підприємства і завжди залишається в його розпорядженні [24].

До зовнішніх джерел фінансування належать доходи майбутніх періодів (тобто доходи у вигляді одержаних авансів за здані в оренду основні засоби) та інвестиції. Для залучення інвестицій підприємство має мати високий інвестиційний потенціал [24]. Також зовнішніми джерелами фінансування капіталу підприємства є залучення кредиту довгострокового або короткострокового. Використання позикових коштів є важливим питанням для кожного підприємства і потребує виваженого підходу до визначення потреби в них, вибору їх джерел та обсягів залучення [24].

Різницею між двома підходами до класифікації форм фінансування є зпровадження нової форми як самофінансування, тобто фінансування за рахунок отриманого чисто прибутку, у внутрішніх джерелах фінансування. Тобто підприємство має змогу реінвестувати свій прибуток на оптимізацію господарської діяльності. Основною перевагою, є те що фінансування за рахунок власного капіталу не призводить до виникнення зобов'язань, а

фінансування за рахунок позичкового капіталу утворює фінансові зобов'язання підприємства. Різниця також є фінансування за рахунок інвестицій. Інвестиції, як джерело фінансування підприємства, особливостями таких залучених джерел є те, що будь-який інвестор зацікавлений у високих прибутках. Інвестор може мати або не мати намір будь-коли позбавитися від вкладених інвестицій. При цьому доля власності інвестора визначається із співвідношення його інвестицій до всього капіталу підприємства [24].

Формування джерел фінансування на думку Самойлової Т.А. відбувається за рахунок трьох джерел, які наведені у рис.1.1. Основна відмінність від підходів Козачка І.А. та Брунько П.В. це запровадження нової форми джерела фінансування підприємства, як централізовані фінансові ресурси. Тобто залучення коштів державного та місцевих бюджетів, державних позабюджетних коштів та коштів благодійних фондів.

Рис. 1.1 Джерела фінансування підприємства [43, с. 87]

У складі внутрішніх джерел формування власних фінансових ресурсів основне місце належить прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства. Він формує найбільшу частину його власних фінансових ресурсів, забезпечує приріст власного капіталу, а відповідно, і ріст ринкової вартості підприємства. Певну роль у складі внутрішніх джерел виконують

також амортизаційні відрахування, особливо в підприємствах із високою вартістю власних основних засобів і нематеріальних активів. Проте, суму власного капіталу підприємства вони не збільшують, а лише є засобом його реінвестування. Інші внутрішні джерела не відіграють помітної ролі у формуванні власних фінансових ресурсів підприємства [43, с.90].

Отже, фінансування підприємства – це процес отримання грошових коштів або загалом процес отримання капіталу підприємства у всієї його формах. При обранні джерел фінансування вирішують основні завдання капіталу: визначення попиту, оптимальний склад і структура балансу, оцінка платоспроможності та фінансового стану підприємства, тощо. Фінансування будь-якого підприємства складається з власних та позикових коштів, або внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування підприємства. Найкраща структура джерел фінансування є передумовою ефективності їх використання. Використання зовнішніх джерел фінансування дає можливість збільшення рентабельності власного капіталу, проте негативно впливає на фінансову стійкість та ліквідність підприємства.

1.2. Типи та види диверсифікації фінансування підприємства

Важливість диверсифікованого розвитку підприємства зумовлена, по-перше, накопиченням джерел фінансування підприємства, по-друге, вичерпеністю внутрішніх джерел зростання, ефективність виробництва в основних сферах бізнесу. Тому виникає необхідність вкладати капітал до інших видів економічної діяльності.

Диверсифікація стала входити у практику стратегічного планування діяльності підприємств в 50-ті роки, коли стратегічне планування набуло розвитку. У зв'язку з нестабільністю технологій, змінами в умовах конкуренції, періодичними уповільненнями темпів економічного зростання і появою соціально-політичних обмежень зростала кількість завдань стратегічного характеру та ставало все очевиднішим, що шляхом простого додавання нових

видів діяльності не можна вирішити всі виникаючі проблеми. Тому в 70-ті роки увага розробників стратегій перекинулася з горизонтальної зв'язаної диверсифікації на маніпулювання цілим набором галузей, видів діяльності, на яких спеціалізуються підприємства (таким чином, в практику діяльності увійшла конгломеративна диверсифікація) [32, с. 80].

На думку Корінько М.Д., диверсифікація – це інноваційний процес різностороннього розвитку господарюючого суб'єкта шляхом перерозподілу ресурсів, проникнення в інші галузі виробництва та на ринки нових товарів і послуг з метою зниження ризиків та збільшення доходу [25, с. 13].

Савицька Е.В. вважає, що диверсифікація – це розширення діапазону діяльності підприємства, фірми, корпорації за межі основного бізнесу; проникнення їх в інші галузі виробництва й на ринки нових товарів і послуг, найчастіше прямо не пов'язаних із основною сферою їх діяльності [42].

Момонт Т.В. дає визначення сутності диверсифікації як: 1) стратегію за якої підприємство а) встановлює нові комерційні види діяльності з абсолютно новими продуктом та ринком збуту; б) розширює сфери діяльності своєї організаційної системи, незважаючи на те, до якого сектору економіки вона належить і якому напряму віддає перевагу [29, с. 169]; 2) процесу, який має на меті будь-яке об'єднання підприємств різних сфер економіки, об'єднання виробництв на базі нових, які виникли завдяки сучасному рівню розвитку міжгалузевих зв'язків, виробничих сил, новим можливостям у сфері управління виробництвом, що відкриваються з розвитком наукових технологій [29, с.169].

На думку Богачевської К.В., диверсифікація може стати найбільш оптимальним варіантом вкладання капіталу із максимально можливим прибутком і забезпеченням фінансової стійкості підприємства, яка є головною характеристикою фінансово-господарської діяльності підприємства при будь-яких коливаннях на ринку [7, с.282].

Узагальнюючи різні підходи, можна зробити висновок, що диверсифікацію підприємства, можна визначати, як одну із альтернативних стратегій функціонування підприємства, яке ґрунтується на з'єднанні та зміні наявних і

нових складових інвестиційного портфелю підприємства, видів діяльності, асортименту продукції, рівня економічної ефективності та результативності функціонування підприємства та забезпечення процесу внутрішнього зростання підприємства.

Диверсифікацію можна застосувати до будь-якого або підприємства, оскільки він забезпечує найбільш оптимальний метод виправлення будь-яких дисбалансів або проблеми з розподілом усіх видів ресурсів. Дослідивши сутність, причини та цілі диверсифікації, необхідно визначити види диверсифікації. Ковтуненко К.В., Ковтуненко Ю.В. та Партика М.Р. виділяють наступні види диверсифікації (рис. 1.2)

Рис.1.2 Види диверсифікації підприємства [23, с.25]

Було виявлено, що основними видами диверсифікації діяльності є: за сферою економічної діяльності – виробнича, комерційна та фінансова; по

відношенню до профілю підприємства – пов'язана та непов'язана; за масштабом охоплення виробничого процесу – горизонтальна та вертикальна; за масштабом контролю над виробництвом – зворотна вертикальна інтеграція та пряма вертикальна інтеграція.

Один з видів диверсифікації за сферою економічної діяльності є фінансова диверсифікація. Дана класифікація видів диверсифікації дозволяє розглянути всі можливі її напрями.

Основна причина диверсифікації фінансування – прагнення підприємства зменшити залежність від вузького складу джерел фінансування.

Класифікація диверсифікації джерел фінансування підприємства дозволяє розглянути всі можливі ситуації, що можуть виникнути в процесі прийняття рішень про диверсифікацію.

По кожному показнику передбачається дві градації, в результаті чого зможемо розглянути вісім можливих ситуацій, для визначення необхідності диверсифікації фінансування підприємства табл 1.4.

По кожному з можливих варіантів ситуації, означених в таблиці, що можуть виникнути в процесі прийняття рішення про напрям диверсифікації, можна зробити наступні висновки:

1. Зростання рівня забезпеченості фінансування та фінансової стійкості, незважаючи навіть на високий рівень диверсифікації спонукає до подальшої диверсифікації джерел фінансування в інші галузі, що непов'язані з основним джерелом фінансування, тобто вертикальної диверсифікації, в першу чергу з метою мінімізації ризиків та захоплення інших сегментів ринку.

2. Передумовою диверсифікації є достатня забезпеченість ресурсним потенціалом та збільшення фінансового стану, тобто, за такої характеристики показників підприємству доцільно здійснювати будь-який вид диверсифікації.

3. При покращенні фінансового стану, високому коефіцієнті диверсифікації фінансування навіть при зниженні рівня забезпеченості джерелами фінансування підприємство може здійснювати вертикальну диверсифікацію.

Таблиця 1.4

Визначення необхідності диверсифікації джерел фінансування підприємства

Можливий варіант	Характеристика показників	Бажана поведінка
1	Динаміка фінансового стану – зростання. Рівень забезпеченості фінансуванням -збільшення. Рівень диверсифікації- високий.	Зростаюча диверсифікація
2	Динаміка фінансового стану – зростання. Рівень забезпеченості фінансуванням -збільшення. Рівень диверсифікації- низький.	Обов'язкова диверсифікація
3	Динаміка фінансового стану – зростання. Рівень забезпеченості фінансуванням -зниження. Рівень диверсифікації- високий.	Можлива вертикальна диверсифікація
4	Динаміка фінансового стану – зростання. Рівень забезпеченості фінансуванням -зниження. Рівень диверсифікації- низький.	Можлива диверсифікація
5	Динаміка фінансового стану – зниження. Рівень забезпеченості фінансуванням -збільшення. Рівень диверсифікації- високий	Небажана диверсифікація
6	Динаміка фінансового стану – зниження. Рівень забезпеченості фінансуванням -збільшення. Рівень диверсифікації- низький.	Можлива горизонтальна диверсифікація
7	Динаміка фінансового стану – зниження. Рівень забезпеченості фінансуванням -збільшення. Рівень диверсифікації- високий	Необхідна диверсифікація
8	Динаміка фінансового стану – зниження. Рівень забезпеченості фінансуванням -збільшення. Рівень диверсифікації- зниження.	Необхідна диверсифікація

4. При низькому фактичному рівні диверсифікації фінансування та зниженні рівня забезпеченості джерел фінансування диверсифікація можлива за умови міцного фінансового становища підприємства, адже фінансування буде спрямоване на залучення додаткового ресурсного потенціалу.

5. Фінансовий стан підприємства є визначальним при плануванні будь-яких змін, тому навіть при збільшенні рівня забезпеченості фінансування та високому фактичному рівні диверсифікації, подальший її розвиток буде небажаним, а, в першу чергу, варто зосередити зусилля на пошуку джерел та резервів підвищення ефективності фінансування підприємства.

6. За умови збільшення забезпеченості фінансування та низького рівня диверсифікації доцільним може бути перерозподіл джерел фінансування

підприємства, що в майбутньому дозволить покращити фінансовий стан підприємства.

7. Два останні варіанти характеристики показників передбачають для підприємства у подальшому пошук можливих джерел фінансування, адже якщо зменшується рівень забезпеченості фінансування, погіршується фінансовий стан, то підприємству потрібно приймати антикризові рішення, змінювати галузеву структуру, переглядати асортиментний склад продукції, можливо, модернізуватися тощо або ж ліквідуватися.

Дереза В.Н. та Наджафов І.Н. запропонували двомірну матрицю, для визначення напрямів і методів диверсифікації джерел фінансування підприємства [12, с. 28].

На її основі ми розробили матрицю визначення напрямів і методів диверсифікації джерел фінансування підприємства табл 1.5.

Таблиця 1.5

Матриця визначення напрямів і методів диверсифікації джерел фінансування підприємства

Стійкий стартовий фінансовий стан	Нестійкий стартовий фінансовий стан
Споріднена диверсифікація Неспоріднена диверсифікація Змішана диверсифікація	Споріднена диверсифікація
Розвиток нових джерел фінансування у межах свого підприємства; придбання боргових фінансових інструментів	Розвиток нових джерел фінансування у межах свого підприємства
Вертикальна диверсифікація з орієнтацією на нові джерела фінансування підприємства	Вертикальна диверсифікація з орієнтацією на нові джерела фінансування підприємства
Розвиток джерел фінансування у межах свого підприємств	Розвиток джерел фінансування у межах свого підприємств

Підприємство, що має стійкий фінансовий стан, може здійснювати диверсифікацію джерел фінансування у будь-якому напрямку і будь-якими методами. Підприємству з не стійким фінансовим станом рекомендується здійснювати диверсифікація у наступних напрямках: споріднена диверсифікація, вертикальна диверсифікація, шляхом розвитку нових джерел фінансування підприємства у межах свого підприємства.

Отже, узагальнюючи різні підходи до трактування поняття «диверсифікація», можна зробити висновок, що диверсифікацію підприємства, можна визначати, як одну із альтернативних стратегій функціонування підприємства, яке ґрунтується на з'єднанні та зміні наявних і нових складових інвестиційного портфелю підприємства, видів діяльності, асортименту продукції, рівня економічної ефективності та результативності функціонування підприємства та забезпечення процесу внутрішнього зростання підприємства. Основна причина диверсифікації фінансування – прагнення підприємства зменшити залежність від вузького складу джерел фінансування. Дослідивши сутність, причини та цілі диверсифікації, необхідно визначити види диверсифікації. Один з видів диверсифікації за сферою економічної діяльності є фінансова диверсифікація.

1.3. Методичні основи диверсифікації джерел фінансування підприємства

Більшість дослідників не конкретизують порядок вибору варіанту диверсифікації, найбільш вигідного для підприємства, при цьому, запропоновані схеми вибору напрямів диверсифікації мають ряд недоліків, що викликає необхідність удосконалення механізму прийняття рішень про диверсифікацію.

Науковцями Дереза В.Н. та Наджафов І.М. запропоновано організаційно - економічний механізм визначення ефективних варіантів диверсифікації джерел фінансування підприємства [12, с.25].

Підприємствам, що займають значну частку на ринку ($Чр > 35\%$) [12, с. 26], необхідно освоювати нові джерела фінансування. Визначені напрями можна здійснювати наступними методами: розвиток нових джерел фінансування, у межах свого підприємства, або придбання боргових фінансових інструментів.

Наведемо етапи вибору ефективних варіантів диверсифікації фінансування підприємства у рис 1.3.

Рис.1.3 Етапи вибору ефективних варіантів диверсифікації джерел фінансування*

*Побудовано автором

Найбільш доцільними напрямками диверсифікації джерел фінансування, для підприємств, що займають незначну частку на ринку ($C_p < 35\%$) [12, с.27] і мають можливість розширювати свою присутність на даному ринку, можуть бути: вертикальна диверсифікація (освоєння проміжних етапів, пов'язаних з

фінансуванням підприємства); споріднена диверсифікація; неспоріднена диверсифікація та змішана диверсифікація.

Визначені напрями диверсифікації джерел фінансування можуть здійснюватися, як шляхом прямих інвестицій, так і шляхом створенням інвестиційного портфеля.

Вибір підприємством напрямів і методів диверсифікації джерел фінансування доцільно визначати з урахуванням фінансового стану підприємства, оскільки при скрутному фінансовому стані і збитковості діяльності, перед підприємством стоїть одна задача - вижити, і навпаки, при стійкому фінансовому стані і наявності вільних виробничих та фінансових засобів підприємство ставить перед собою задачу збереження та збільшення існуючого рівня прибутковості.

Стартовий фінансовий стан підприємства, наступним чином впливає на вибір напрямів і методів диверсифікації джерел фінансування підприємства. При недостатніх фінансових ресурсах і збитковості бізнесу підприємство змушено займатися пошуком напряму диверсифікації, що дає йому можливість максимально повно використовувати наявний потенціал (у першу чергу виробничий) з мінімальними додатковими вкладеннями і досить високою нормою прибутку. При наявних значних вільних засобах підприємство робить пошук напрямів диверсифікації, що дають йому можливість вкладення вільних коштів у нові сфери діяльності для збільшення одержуваного прибутку (у тому числі у сфері, де норма прибутку на капітал нижче існуючої, якщо подальша експансія в традиційній сфері обмежена).

Отже, використовуючи запропонований механізм, підприємство може оптимізувати джерела фінансування, в свою чергу це дозволить йому зміцнити свій фінансовий стан і посилити свою конкурентну позицію.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

2.1. Загальна характеристика ТДВ «Яготинський маслозавод»

ПАТ «Яготинський маслозавод» засновано в 1956 році. У 2006 році Акціонерне товариство «Молочний альянс» придбало 99 % акцій Публічного акціонерного товариства «Яготинський маслозавод», 17.04.2018 за рішенням засновників ПАТ «Яготинський маслозавод» було припинено. правонаступником ПАТ «Яготинський маслозавод» стало Товариство додаткової відповідальності «Яготинський маслозавод»[16,48].

Підприємство входить до «Молочного Альянсу» – це група компаній, що поєднує в собі потужні підприємства з переробки молока і популярні молочні та сирні бренди.

Характеристика кількості робітників:

- середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу – 898 чоловік;
- середньооблікова чисельність позаштатних працівників та осіб, які працюють за сумісництвом – 44;
- середньооблікова чисельність працівників, які працюють на умовах неповного робочого часу – 2.

Фонд оплати праці – 2426782,8 грн. Фонд оплати праці загально цехових працівників становить 808927,6 грн. Фонд основної та додаткової заробітної праці виробничих працівників склав 1796281,6 грн. Основними видами діяльності є виробництво молочних продуктів та роздрібна торгівля [45].

ТДВ «Яготинський маслозавод» виробляє 70 видів молочної продукції, забезпечує населення Яготинського району та частково м.Києва та Київської області. Під ТМ «Яготинське» виробляють: масло, молоко, сметану, кефір,

ряжанку, термостатну молочну продукцію, м'які і кисломолочні сири, йогурти, ноу-хау підприємства – питну закваску з наповнювачами та без них, а також новинки: функціональний кисломолочний продукт Геролакт, Какао на молоці, Велике молоко та кефір [48].

У цеху кисломолочної продукції відбулася реконструкція технологічних ліній із вводом в експлуатацію 17 ємностей загальним об'ємом 92 м³ для приготування різних видів кисломолочної продукції, двох установок для пастеризації та охолодження з виробничою потужністю 10 000 та 5 000 літрів на годину, фасувальних автоматів і ємностей для ферментації. Нове обладнання працює в автоматичному і напівавтоматичному режимі, забезпечуючи також приготування йогурту, ряжанки, кефіру, пряженого і пастеризованого молока [48].

У 2012 році група компаній «Молочний альянс» ввела на ринок торговельну марку дитячого молочного харчування «Яготинське для дітей».

Для виробництва молочних продуктів під знаком «Яготинське для дітей» використовується тільки натуральне молоко найвищої якості та натуральні фруктови, овочеві та ягідні наповнювачі [48].

При виробництві дитячого харчування завод «Яготинське для дітей» дотримується українських і міжнародних стандартів якості та використовує сучасні технологічні досягнення, щоб виготовити найбільш корисну й смачну молочну продукцію з натурального коров'ячого молока [48].

Вищим органом товариства є Загальні Збори. Всі структурні підрозділи підпорядковані Правлінню Товариства на чолі Голови Правління, яке підпорядковане Наглядовій Раді. Будь-які пропозиції щодо реорганізації з боку третіх осіб не поступали [45].

Підприємство повністю удосконалино всі цехи, завод має свій ремонтний енергетичний та транспортний цехи. Робота основних та допоміжних цехів сприятлива, продукція виробляється безперервно та вчасно, високої якості.

На Яготинському маслозаводі з метою поліпшення якості продукції встановлено сучасне високотехнологічне обладнання, без будь-якого

безпосереднього втручання людини у виробничий процес, від забору сировини, до фасування готової продукції. Це гарантує якість і безпеку продукту.

ТДВ «Яготинський маслозавод», так само як і інші учасники АТ «Молочний альянс», чітко дотримується філософії компанії: «Ми піклуємося про здоров'я українського народу, випускаючи для маленьких українців натуральні якісні молочні продукти за доступними цінами» [16].

Варто зазначити, що ТДВ «Яготинський маслозавод» серед підприємств молочної промисловості, які регулярно оприлюднюють фінансову звітність підприємство є одним із лідерів ринку (частка якого складає 50 %) та в цілому відображає тенденції розвитку підприємств молочної галузі України [48].

З моменту заснування підприємства продукція Яготинського маслозаводу високо оцінюється на загальнодержавному рівні, має багато нагород і дипломів.

У 2015 році Яготинський маслозавод отримує на власну продукцію Сертифікати Халяль, а після отримує щорічно.

Підприємство ТДВ «Яготинський маслозавод» входить до складу Акціонерного товариства «Молочний альянс». Вищим органом товариства є Загальні Збори. Всі структурні підрозділи підпорядковані Правлінню Товариства на чолі Голови Правління, яке підпорядковане Наглядовій Раді. Ефективність виробничого процесу залежить від правильного формування структури підприємства з визначенням меж прав та обов'язків кожного працівника.

2.2. Оцінка фінансового стану ТДВ «Яготинський маслозавод»

До оцінки фінансового стану підприємства належать: аналіз фінансових результатів; показники ліквідності; показники рентабельності; показники фінансової стійкості [5, с.260].

Аналіз фінансових результатів підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» наведений у табл. 2.1.

**Аналіз фінансового результату ТДВ «Яготинський маслозавод»
за 2016–2018 рр.**

Стаття	Період, тис.грн			Абсолютне відхилення, тис.грн (+/-)			Відносне відх., %		
	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2017–2016	2018–2017	2018–2016	2017–2016	2018–2017	2018–2016
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2024684	2706103	3201672	681419	495569	1176988	33,66	18,31	58,13
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1521831	2052854	2342351	531023	289497	820520	34,89	14,10	53,92
Валовий: прибуток	502823	653249	859321	150426	206072	356498	29,92	31,55	70,90
Інші операційні доходи	4568	3220	5034	-1348	1814	466	-29,51	56,34	10,20
Адміністративні витрати	18457	22668	26531	4211	3863	8074	22,82	17,04	43,74
Витрати на збут	268928	363425	446501	94497	83076	177573	35,14	22,86	66,03
Інші операційні витрати	13132	10940	23454	-2192	12514	10322	-16,69	114,39	78,60
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	206904	259436	367869	52532	108433	160965	25,39	41,80	77,80
Інші фінансові доходи	4289	3382	5477	-907	2095	1188	-21,15	61,95	27,70
Інші доходи	792	619	116	-173	-503	-676	-21,84	-81,26	-85,35
Фінансові витрати	53774	62046	62482	8272	436	8708	15,38	0,70	16,19
Інші витрати	152	688	1421	536	733	1269	352,62	106,54	834,87
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	158059	200703	309559	42644	108856	151500	26,98	54,24	95,85
Витрати (дохід) з податку на прибуток	28428	36180	55827	7752	19647	27399	27,27	54,30	96,38
Чистий фінансовий результат: прибуток	4687477	6881460	6110149	2193983	- 771311	1422672	26,92	54,22	95,73

Проаналізувавши показники фінансової діяльності підприємства, видно, що протягом 2018 р. у порівнянні з 2016 р. ТДВ «Яготинський маслозавод» заробило більше чистого прибутку на 1422672 тис.грн. і становить 6110149 тис. грн., це позитивна тенденція розвитку підприємства.

Чистий дохід підприємства від реалізації продукції зріс протягом аналізованих років (у 2017 р. – на 681419 тис. грн.; у 2018 р. – на 495569 тис. грн.), що свідчить про високу ефективність використання ресурсів, задіяних в обороті підприємства.

Чистий прибуток ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2018 р. в порівнянні з 2017 р. збільшився на 89200 тис. грн. Головною причиною збільшення чистого прибутку є високі темпи зростання валового прибутку, собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) та інших операційних доходів (206072 тис. грн., 289497 тис. грн., 1814 тис. грн. відповідно). Що стосується витрат підприємства, то з таблиці 2.1 видно, що протягом 2018 р. в порівнянні з 2017 р. спостерігається зростання витрат.

Збільшення витрат з податку на прибуток у 2018 році 27399 тис.грн., або на 96,38%, порівняно з 2016 роком, за рахунок збільшення фінансового результату до оподаткування, тобто прибутку. А також на це вплинуло збільшення фінансового результату від операційної діяльності, збільшення інших фінансових доходів.

Так, незначне збільшення відбулось в адміністративних витратах на 3863 тис. грн., а також фінансових витрат на 436 тис. грн. відповідно. Значну частку займають витрати на збут – 83076 тис.грн.

Таким чином, можна підсумувати, що причиною збільшення чистого прибутку ТДВ «Яготинський маслозавод» є високі темпи зростання валового прибутку та інших операційних доходів, що свідчить про високу ефективність використання ресурсів підприємства.

Для більш розгорнутого аналізу проведемо оцінку перспектив розвитку підприємства, на основі горизонтального аналізу активів підприємства.

Більш детально розглянемо зміни показників активу в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

**Горизонтальний аналіз активів ТДВ «Яготинський маслозавод»
за 2016–2018 рр.**

Назва показника	Період, тис.грн			Абсолютне відх., тис. грн (+/-)			Відносне відх., %		
	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2017–2016	2018–2017	2018–2016	2017–2016	2018–2017	2018–2016
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Необоротні активи									
Нематеріальні активи	499	2498	0	1999	-2498	-499	400,60	-100	-100
Первісна вартість	2447	4587	0	2140	-4587	-2447	87,45	-100	-100
Накопичена амортизація	1948	2089	0	141	-2089	-1948	7,24	-100	-100
Незавершені капітальні інвестиції	364	336	0	-28	-336	-364	-7,69	-100	-100
Основні засоби	175456	214122	288984	38666	74862	113528	22,04	34,96	64,70
Первісна вартість	320012	384869	497008	64857	112139	176996	20,27	29,14	55,31
Знос	144556	170747	208024	26191	37277	63468	18,12	21,83	43,91
Довгострокові фін. інвестиції:									
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	6102	77225	77225	71123	0	71123	1165,56	0	1165,56
Усього за розділом I	182421	294181	366209	111760	72028	183788	61,26	24,48	100,74
II. Оборотні активи									
Запаси	104155	122105	111350	17950	-10755	7195	17,23	-8,81	6,91
Виробничі запаси	56680	51510	70728	-5170	19218	14048	-9,12	37,31	24,78
Незавершене виробництво	3885	4279	6042	394	1763	2157	10,14	41,20	55,52
Готова продукція	42338	64448	30856	22110	-33592	-11482	52,22	-52,12	-27,12
Товари	1252	1868	3724	616	1856	2472	49,50	99,36	197,44
Дебіторська зборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	212497	285378	315882	72881	30504	103385	34,30	10,69	48,65
Дебіторська зборгованість:									
За виданими авансами	3675	8154	8745	4479	591	5070	121,88	7,25	137,96
З бюджетом	951	24	37	-927	13	-914	-97,48	54,17	-96,11
У тому числі з податку на прибуток	902	0	0	-902	0	-902	-100	0	-100

Продовження табл.2.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	151493	233296	380464	81803	147168	228971	54,00	63,08	151,14
Інша поточна дебіторська заборгованість	5351	418	913	-4933	495	-4438	-92,19	118,42	-82,94
Грошові кошти та їх еквіваленти	34704	13430	33152	-21274	19722	-1552	-61,30	140,85	-4,47
Готівка	396	14	23	-382	9	-373	-96,46	64,29	-64,19
Рахунки в банках	34308	0	0	-34308	0	-34308	-100	0	-100
Витрати майбутніх періодів	419	884	187	465	-697	-232	110,97	-78,84	-55,37
Інші оборотні активи	7967	3087	1011	-4880	-2076	-6956	-61,25	-67,24	-87,31
Усього за розділом II	521212	666776	841741	145564	174965	320529	27,92	26,24	61,49
Баланс	703633	960957	1217950	257324	256993	514317	36,57	26,74	73,09

Проаналізувавши табл.2.2 активів підприємства,можемо зробити висновок, що баланс підприємства є стабільно зростаючий, так в 2017 р. порівняно з 2016 р. він збільшився на 257324тис.грн., а в 2018р. на 256993 тис.грн., це викликано збільшенням необоротних і оборотних активів підприємства.До нематеріальних активів включають: незавершені капітальні інвестиції які були знижені у 2017 році на 28 тис.грн., порівняно з 2016 роком,а у 2018 році взагалі їх не було. Проте відбулося збільшення основних засобів підприємства до 288984 тис.грн., в 2018 р., порівняно з 2017 р. на 74862 тис.грн,що є позитивним явищем, адже підприємство використовує оновленні основні засоби .

Оборотні активи підприємства були збільшенні в 2018 році до 841741 тис.грн., порівняно з іншими роками зміни виглядають так: 2017 р. порівняно 2016 р. збільшився на 145564 тис.грн.,в 2018 р. порівняно на 320529 тис.грн. Дані зміни були викликані зростанням дебіторської заборгованості підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» до 706041 тис.грн. в 2018 році, порівняно з 2017р. Це є негативним ефектом, адже підприємство не використовує свої власні ресурси повністю. Для оптимізації обсягів

дебіторської заборгованості потрібно вибрати найбільш доцільні строки платежів та форми розрахунків зі споживачами (попередня оплата, з відстрочкою платежу, за фактом відвантаження продукції).

Ліквідність підприємства відображає його здатність обчислювати свої поточні зобов'язання за допомогою оборотних активів, швидко перетворюючи їх у грошові кошти. Ліквідність є головним фактором, який визначає ступінь ризику вкладень в оборотні активи і надають можливість виявляти загрози, слабкі місця, ризики банкрутства та інші можливі негативні чинники для прийняття подальших управлінських рішень з метою покращення ефективної фінансово-господарської діяльності підприємства [5,с.273].

Для більш повного аналізу фінансового стану, розрахуємо показники ліквідності в табл.2.3.

Таблиця 2.3

**Аналіз ліквідності підприємства
ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2016-2018 рр.**

Назва показника	Період			Абсолютне відх., (+/-)		
	2016 Рік	2017 Рік	2018 рік	2017–2016	2018–2017	2018 – 2016
Коефіцієнтабсолютної ліквідності	0,13	0,04	0,06	-0,10	0,02	-0,08
Коефіцієнтшвидкої ліквідності	2,99	2,96	2,40	-0,03	-0,56	-0,60
Коефіцієнт поточної ліквідності	2,00	1,86	1,42	-0,14	-0,44	-0,58
Коефіцієнткритичної ліквідності	1,60	1,52	1,23	-0,08	-0,29	-0,37

З таблиці 2.3 можна зробити висновок, що показники ліквідності протягом періоду 2016-2018 рр. вказують на негативну динаміку. Усі вони, так коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2018 році дорівнює 0,06 (нормативне значення 0,2-0,35)[3,с.172] і показує яка частина поточної заборгованості може бути погашена у найблищчий час. Коефіцієнт швидкої ліквідності у 2018 році зназився на 0,56 і становить 2,40 (нормативне значення 0,8-1) [3,с.172], показує здатність підприємства погашати свої короткострокові зобов'язання за

допомогою високоліквідних активів. Коефіцієнт поточної ліквідності також зменшився до 1,42 у 2018 році (нормативне значення 0,8-1) [3, с. 172] і показує наскільки поточні активи покривають короткострокові зобов'язання. Це зменшення є свідченням недостатньої платоспроможності підприємства в короткостроковому періоді.

Рентабельність – це відносний показник, що відображає ступінь прибутковості господарської діяльності підприємства. При аналізі рентабельності підприємства чи продукції мають бути досліджені як поточні рівні рентабельності, так і динаміка їх змін. Рентабельним називають таке підприємство, яке має прибуток і, відповідно, має позитивні значення показників рентабельності. Якщо підприємство збиткове, його називають нерентабельним. Продукція є рентабельною, якщо від її реалізації підприємство отримує прибуток [36, с.147].

Рентабельність власного капіталу (ROE) – показник, що вказує, наскільки ефективно використовується власний капітал, тобто скільки прибутку було згенеровано на кожную гривню залучених власних коштів. Цей індикатор є найбільш важливим для власників (акціонерів, учасників), адже дозволяє визначити зростання їх добробуту за аналізований період [49, с.298].

Рентабельність активів підприємства (ROA) – показує ефективність використання активів компанії для генерації прибутку. Високе значення показника свідчить про хорошу роботу підприємства. Значення можна інтерпретувати в такий спосіб: було отримано X копійок чистого прибутку на кожную гривню використаних активів. Розраховується як співвідношення отриманого чистого прибутку (або чистого збитку) до середньорічної суми активів. Підприємство повинне використовувати як наявні на підприємстві внутрішні можливості підвищення ефективності роботи суб'єкта господарювання, так і пристосовувати до зовнішніх впливів та використовувати їх для підвищення результируючого показника роботи [49, с.300].

Зростання показників рентабельності в динаміці свідчить про підвищення ефективності діяльності підприємства (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

**Аналіз рентабельності власного капіталу та активів
ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2016 – 2018 рр.**

Назва показника	2016 Рік	2017 рік	2018 рік	Відхилення		
				2017– 2016	2018 – 2017	2018 – 2016
Рентабельність власного капіталу (ROE), %	57,81	41,03	55,80	-13,78	14,77	0,99
Рентабельність активів підприємства (ROA),%	24,87	24,67	29,79	-0,20	5,11	4,92

Рентабельність власного капіталу компанії знижується. Якщо в 2017 році кожна залучена гривня власних коштів отримувала збиток на 13,78 копійки. Якщо порівнювати таке значення з прибутковістю доступних для власників фінансових інструментів, то інвестування в ТДВ «Яготинський маслозавод» є не ефективним. То в 2018 році рентабельність власного капіталу збільшилась тобто кожна залучена гривня власних коштів, підприємство отримувало 14,77 копійки чистого прибутку, це є прибутково для власників фінансових інструментів.

Протягом періоду дослідження рентабельність активів збільшились. Якщо в 2017 р. ТДВ «Яготинський маслозавод» отримало 0,20 копійок збитку на кожен вкладену гривню активів, то в 2018 р. – вже 5,11 копійок чистого прибутку. Факторами такого збільшення є значне зростання дебіторської заборгованості і поступове збільшення суми чистого прибутку.

Аналіз фінансової стійкості підприємства – одна з найважливіших характеристик його діяльності та фінансово – економічного добробуту. Вона характеризує результат його поточного, інвестиційного та фінансового розвитку, містить необхідну інформацію для інвесторів, а також відображає здатність підприємства відповідати за своїми боргами й зобов'язаннями і нарощувати економічний потенціал [33,с.204].

Тобто фінансова стабільність – це стан фінансових ресурсів, при якому підприємство, вільно маневруючи грошима, здатне шляхом їх ефективного

використання забезпечити безперервний процес виробничої та торговельної діяльності, а також витрати на його розширення та оновлення.

Більш детально показники фінансової стійкості розглянемо в табл.2.5.

Таблиця 2.5

Оцінка фінансової стійкості підприємства

ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2016 – 2018 рр.

Назва показника	2016 рік	2017 рік	2018 рік	Відхилення		
				2017–2016	2018–2017	2018–2016
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,51	0,72	0,60	0,21	-0,12	0,09
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,63	0,63	0,51	0,00	-0,12	-0,12
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,34	0,42	0,37	0,08	-0,04	0,04
Коефіцієнт фінансової залежності	0,37	0,37	0,49	0,00	0,12	0,12
Коефіцієнт фінансового ризику	1,10	0,89	1,32	-0,21	0,43	0,22

Коефіцієнт фінансової стійкості в 2018 році становить 0,60 одиниці, і показує що підприємство вчасно ліквідує помилки у використанні капіталу, та кошти використовуються на цільове призначення, відбулися незначні зміни з іншими роками, 2017 рік (0,72), 2016 рік (0,51).

Коефіцієнт фінансової стабільності говорить про здатність компанії відповідати за своїми зобов'язаннями в середньо і довгостроковій перспективі. Показник в 2018 році становив 0,51 одиниць, даний показник вказує на те, скільки гривень власного капіталу припадає на кожну гривню зобов'язань компанії. Даний показник показує не високі фінансові ризики які можуть виникнути на підприємстві ТДВ «Яготинський маслозавод».

Коефіцієнт фінансової незалежності один з найбільш важливих коефіцієнтів фінансової стійкості. Він дорівнює співвідношенню власного капіталу компанії до всіх фінансових ресурсів. Значення показника говорить про те, яку частину своїх активів компанія здатна профінансувати за рахунок власних фінансових ресурсів. Відхилення показника є несуттєвим порівняно з

іншими роками. В 2018 році показник становив 0,37одиниці, це означає що компанія здатна профінансувати 37% активів за рахунок власного капіталу .

Коефіцієнт фінансової залежності є індикатором фінансової стійкості, який також вказує на здатність компанії проводити прогнозовану діяльність в довгостроковій перспективі. Значення показника говорить про те, скільки фінансових ресурсів використовує компанія на кожну гривню власного капіталу. Показник в 2018 році становив 0,49 одиниць. Це означає що 49% ресурсів, використовується на 1 гривню власного капіталу (в межах норми) .

Коефіцієнт фінансового ризику в 2018 році становить, 1,32 – це свідчить про остаточну втрату фінансової стійкості товариства, оскільки на одну гривню власного капіталу припадає 1,32 гривні позикового. Це означає, що майно, яке належить підприємству, придбано переважно за рахунок позикового капіталу і управлінський персонал товариства вже не в змозі самостійно приймати рішення щодо розвитку підприємства. Тобто остаточне рішення про здійснення тої або іншої угоди вже буде прийматися тільки після згоди на це кредиторів товариства .

Провівши аналіз даних показників, можна зробити висновок, що на кожну залучена гривню власних коштів, підприємство отримувало 0,15 грн чистого прибутку. Також на кожну вкладену гривню активів, підприємство отримало 0,05 грн чистого прибутку. Коефіцієнт фінансової стабільності говорить про здатність компанії відповідати за своїми зобов'язаннями в середньо і довгостроковій перспективі. Показник в 2018 році становив 0,51 одиниць, даний показник вказує на те, скільки гривень власного капіталу припадає на кожну гривню зобов'язань компанії. Даний показник показує не високі фінансові ризики, які можуть виникнути на підприємстві. Коефіцієнти ліквідності є нижчими за нормативними значеннями, що є свідченням недостатньої платоспроможності підприємства в короткостроковому періоді.

Виходячи з аналізу фінансових результатів та горизонтальним аналізом активів підприємства, ТДВ «Яготинський маслозавод» достатньо забезпечений власними коштами та здатне самостійно покривати свою фінансово–

господарську діяльність та частково звертатись за кредитами у інших підприємств та держави.

2.3. Аналіз джерел фінансування ТДВ «Яготинський маслозавод»

Джерала формування фінансових ресурсів підприємства складається з власного капіталу і позикового капіталу. Аналіз динаміки джерел фінансування розглядається в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Аналіз динаміки джерел фінансування ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2016 – 2018 рр.

	2016 рік	2017 Рік	2017– 2016	2017– 2016	2018– 2017	2018 – 2016	2017– 2016	2018– 2017	2018– 2016
Власний капітал	236508	400983	454715	164475	53732	218207	69,54	13,40	92,26
Довгострокові зобов'язання	207018	201670	163493	-5348	-38177	-43525	-2,58	-18,93	-26,62
Короткострокові зобов'язання і забезпечення	260107	358304	599742	98197	241438	339635	37,7	67,38	130,57
Баланс	703633	960957	1217950	257324	256993	514317	36,57	26,74	73,09

Виходячи з даних таблиці 2.6, у 2017 році власний капітал дорівнював 400983 тис. грн., у 2018 році власний капітал товариства виріс на 53732 тис.грн. і дорівнював 454715 тис. грн. Це було зумовлено зниженням довгострокових зобов'язань на 38177 тис.грн.

Поточні короткострокові зобов'язання і забезпечення у 2018 році збільшились на 241438 тис.грн., і становили 599742 тис.грн. На значне збільшення поточних зобов'язань вплинуло зростання короткострокових кредитів банку, поточної дебіторської заборгованості за товари, роботи послуг, а також збільшення поточної кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків. Розглянемо кожен елемент власного капіталу, маючи на увазі його роль у функціонуванні організації (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Аналіз динаміки власного капіталу

ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2016 – 2018 рр.

Назва показника	Період, тис. грн			Абсолютне відх., тис.грн (+/-)			Відносне відх.,%		
	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2017–2016	2018 – 2017	2018 – 2016	2017–2016	2018–2017	2018–2016
Зареєстрований капітал	3797	3797	3797	0	0	0	–	–	–
Капітал у дооцінках	4395	0	0	0	0	– 4395	0	0	–100
Резервний капітал	2000	0	0	0	0	–2000	0	0	–100
Нерозподілений прибуток (непокритий зиток)	226316	397186	450918	170870	53732	224602	75,50	13,53	99,24
Власний капітал	236508	400983	454715	164475	53732	218207	69,54	13,40	92,26

Щодо безпосередньо складових власного капіталу ТДВ «Яготинський маслозавод», варто зазначити, що статутний капітал у порівнянні 2017 і 2018 років не змінився, він становив 3797 тис. грн.

За проаналізовані роки нерозподілений прибуток збільшився на 224602 тис.грн. Так, нерозподілений прибуток у 2018 році становив 450918 тис. грн., що у порівнянні з 2017 роком більше на 53732 тис.грн. За проаналізовані роки нерозподілений прибуток збільшився на 224602 тис.грн.

Власний капітал підприємства також збільшився на 53732 тис.грн. у 2018 році, порівняно з 2017 роком і дорівнював 454715 тис.грн. На це вплинуло збільшення розміру нерозподіленого прибутку, це є позитивна тенденція розвитку підприємства. Підприємство не використовує, як джерело власного капіталу у період 2017-2018 рр. капітал у дооцінках і резервний капітал.

Залучення позикового капіталу надає підприємству низку переваг, даючи змогу певною мірою покращити його фінансовий стан. Проте неефективне використання позикового капіталу, значна плата за користування ним, заморожування на тривалий період коштів в обігу можуть дати зворотний ефект, значно зменшити платоспроможність підприємства й навіть довести його до банкрутства [37,с. 398].

Аналіз кожного елементу, позикового капіталу, підприємства ТДВ«Яготинський маслозавод» розглядається в табл. 2.8:

Таблиця 2.8

Аналіз динаміки позикового капіталу

ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2016 – 2018 рр.

Назва показника	Період, тис. грн			Абсолютне відх., тис. грн (+/-)			Відносне відх.,%		
	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2017–2016	2018 – 2017	2018 – 2016	2017–2016	2018–2017	2018–2016
Інші догострокові зобов'язання	207018	201670	163493	-5348	-38177	-43525	-2,58	-18,93	-21,02
Короткострокові кредити банків	0	75964	154819	75964	78855	154819	0	-103,81	0
Поточна кредиторська заборгованість	86158	131004	174916	44846	43912	88758	52,05	33,52	103,02
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	601	594	1789	-7	1195	1188	-1,16	201,18	197,67
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	162248	124334	215919	-37914	91585	53671	-23,37	73,66	33,08
Поточні забезпечення	4969	5976	9567	1007	3591	4598	20,27	60,09	92,53
Інші поточні зобов'язання	6131	20432	42732	14301	22300	36601	233,26	109,14	596,98
Всього залучених коштів	467125	559974	763235	92849	203261	296110	19,88	36,30	63,39

Дані таблиці 2.8 свідчать про те, що у своїй господарській діяльності підприємство ТДВ «Яготинський маслозавод» довгострокові кредити банків протягом 2016–2018 років не використовувало. Причиною цього є можливість підприємства залучати більш дешеві позикові кошти.

Загалом, на підприємстві спостерігається тенденція, щодо зростання позикового капіталу переважно за рахунок значного збільшення: короткострокових кредитів банків (у 2017 році на 75964 тис.грн., у 2018 відповідно на 78855 тис.грн.), інших поточних зобов'язань на 22300 тис.грн., порівняно з 2017 роком і становили 42732 тис.грн. А також за рахунок збільшення поточної кредиторської заборгованості у 2018 році на 43912 тис.грн., порівняно з 2017 роком і становила 139737 тис.грн.

На збільшення позикового капіталу, вплинула зростання поточної кредиторської заборгованості із внутрішніми розрахунками на 91585 тис.грн. у 2018 році, відносно з 2017 роком.

Для аналізу структури джерел фінансування підприємства, використовуємо вертикальний аналіз структури пасивів балансу.

Вертикальний аналіз показує структуру засобів підприємства і їх джерел. Він полягає у визначенні у відсотках структури досліджуваного об'єкта, наприклад структури активів, пасивів, прибутку від звичайної діяльності, операційних витрат тощо.

За допомогою вертикального аналізу порівнюють відносні показники за підприємствами, що істотно різняться за абсолютними показниками обсягів виробництва і залучених фінансових ресурсів. Вертикальний аналіз дозволяє згладжувати вплив інфляційних процесів, що спотворюють абсолютні показники фінансової звітності [41,с.475].

Співвідношення між власним і залученим капіталом характеризує фінансову стабільність підприємства і рівень його фінансового ризику. Чим більшу частку у складі пасивів має власний капітал, тим більш стійким є підприємство, і тим нижчий рівень його банкрутства [41,с.477].

Аналіз джерела фінансування підприємства здійснюється за даними балансу. Загальний аналіз структури джерела фінансування підприємства можна розглядати у вертикальному розрізі, що представлено в таблиці 2.9:

Таблиця 2.9

**Аналіз структури джерел фінансування ТДВ «Яготинський
маслозавод» за період 2016–2018 рр.**

Назва показника	Питома вага, %			Структурне відх., в.п.		
	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2017–2016	2018–2017	2018–2016
Власний капітал	33,61	41,73	37,33	8,12	-4,39	3,72
Довгострокові зобов'язання	29,42	20,99	13,42	-8,43	-7,56	-16,00
Короткострокові зобов'язання і забезпечення	36,97	37,29	49,24	4,76	7,51	12,28

Проаналізувавши структуру джерел фінансування за період 2016–2018 рр., можна прийти до висновку, що у пасиві балансу підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2018 році переважали короткострокові зобов'язання і забезпечення та становили 49%, від усього капіталу та збільшився на 12 в.п. В порівннні з 2017 і 2016 роками цей показник становив 37% відповідно. Довгострокові зобов'язання, за проаналізований період, з кожним роком зменшувались. Так у 2018 році їх частка становила 13%, в капіталі підприємства. За період 2016-2018 рр. довгострокові зобов'язання зменшили на 16 в.п., що є позитивним явищем. Частка власного капіталу підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2018 році становив 37%, в порівнння з 2017 роком знизилась на 4 в.п. Це було зумовлено збільшенням частки поточних зобов'язань.

Для більш поглибленого аналізу структури фінансових ресурсів підприємства, необхідний аналіз власного капіталу та позикового, дані вказані в табл. 2.10 та 2.11.

Таблиця 2.10

Аналіз структури власного капіталу

ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2016 – 2018 рр.

Назва показника	Питома вага, %			Структурне відх., в.п.		
	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2017-2016	2018-2017	2018-2016
1	2	3	4	5	6	7
Зареєстрований капітал	1,60	0,95	0,83	-0,65	-0,12	-0,77
Капітал у дооцінках	1,90	0	0	-1,9	0	-1,9
Резервний капітал	0,85	0	0	-0,85	0	-0,85
Нерозподілений прибуток	95,7	99,05	99,17	3,35	0,12	3,47

З таблиці 2.10 аналізу структури власного капіталу ТДВ «Яготинський маслозавод» видно, що за період 2016-2018 рр. більшу частку капіталу переважає нерозподілений прибуток. Так у 2018 році часта становить 99,17 %, майже весь власний капітал, порівняно з 2016 роком збільшився на 3,47 в.п.

Це свідчить, що частина прибутку, отриманого та реінвестованого у господарську діяльність підприємства й нерозподіленого між його засновниками.

Відтак частка зареєстрованого капіталу, теж зменшилась, хоча абсолютний розмір цього капіталу за проаналізовані роки не змінювався. Так у 2018 році він зменшився на 12 в.п., порівняно з 2017 і становив 0,83% всього капіталу.

Таблиця 2.11

Аналіз структури позикового капіталу

ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2016 – 2018 рр.

Назва показника	Питома вага, %			Структурне відх., в.п.		
	2016 Рік	2017 рік	2018 рік	2017– 2016	2018 – 2017	2018 – 2016
Інші догострокові зобов'язання	44,32	43,17	35,00	-1,14	-8,17	-9,32
Короткострокові кредити банків	0	16,26	33,14	16,26	16,88	33,14
Поточна кредиторська заборгованість	18,44	28,04	37,45	9,60	9,40	19,00
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	0,13	0	0,23	-0,13	0,23	0,11
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	34,73	22,20	28,29	-12,53	6,09	-6,44
Поточні забезпечення	1,06	1,07	1,25	0,01	0,18	0,19
Інші поточні зобов'язання	1,31	3,65	5,60	2,34	1,95	4,29

Проаналізувавши структуру позикового капіталу ТДВ «Яготинський маслозавод», у висновку можна сказати, що більшу частку позикового капіталу займає поточні зобов'язання. А саме збільшення частки у 2018 році, в порівнянні з 2017 роком, короткострокових кредитів банку, поточної кредиторської заборгованості та поточної кредиторської заборгованості із внутрішніх розрахунків (на 16,88 в.п., 9,40 в.п. та 6,09 в.п. відповідно). Так у 2018 році частка короткострокових кредитів банку становило 33,14%, поточної кредиторської заборгованості – 37,45%, поточної кредиторської заборгованості із внутрішніх розрахунків – 28,29%.

Отже, джералами формування фінансових ресурсів підприємства виступає власний капітал і позиковий капітал. Виходячи з даних аналізу динаміки власного капіталу пасиву балансу ТДВ «Яготинський маслозавод», у 2018 році власний капітал товариства збільшився, це було зумовлено зниженням довгострокових зобов'язань. На значне збільшення поточних зобов'язань вплинуло зростання короткострокових кредитів банку, поточної дебіторської заборгованості за товари, роботи послуги, а також збільшення поточної кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків.

Провівши вертикальний аналіз джерел фінансування балансу за період 2016 –2018 рр., можна прийти до висновків, що у пасиві балансу підприємства у 2018 році переважали короткострокові зобов'язання і забезпечення та становили 49%, від усього капіталу та збільшився на 12 в.п. Довгострокові зобов'язання, за проаналізований період, з кожним роком зменшувались. Так у 2018 році їх частка становила 13%, в капіталі підприємства. Частка власного капіталу підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2018 році становив 37% і знизилась на 4 в.п. Це було зумовлено збільшенням частки поточних зобов'язань.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Оптимізація джерел фінансування підприємства

Для оптимізації джерел фінансування ТДВ «Яготинський маслозавод» важливо визначити основні фінансові стратегії на основі п'яти етапів для освоєння нових джерел фінансування, які зображенні на рис.3.1.

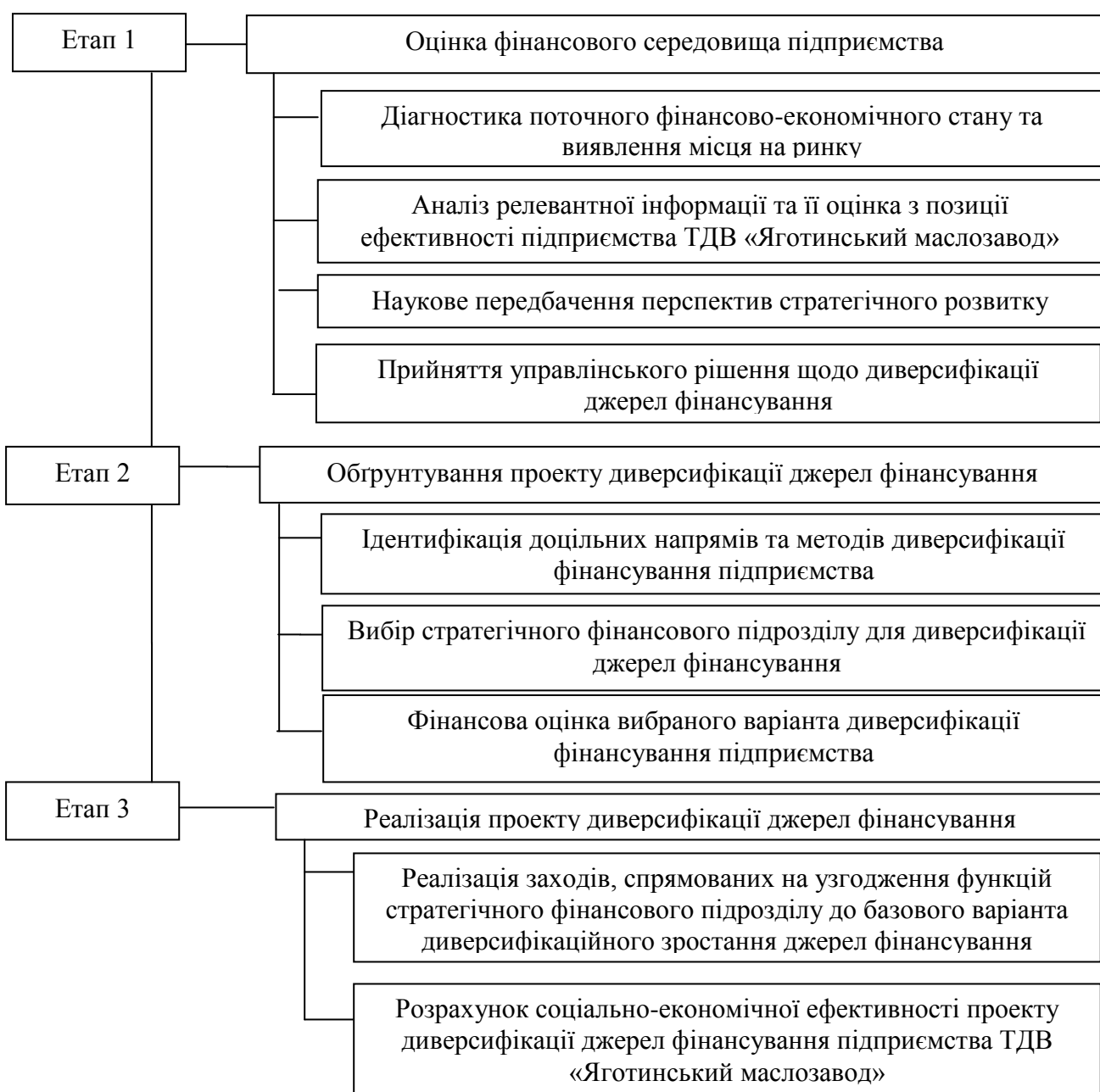

Рис. 3.1 Послідовність здійснення диверсифікації джерел фінансування підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод»*

*Побудовано автором

Диверсифікація джерел фінансування підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» уможливить оцінку його готовності до розширення джерел фінансування .

Такий підхід дозволить сформувати оптимальний диверсифікований портфель для належного використання диверсифікації джерел фінансування ТДВ «Яготинський маслозавод».

Оптимізація структури капіталу – це важливий етап аналізу капіталу, який полягає у визначенні оптимального співвідношення між власними коштами, які приносять прибуток, і позиковими коштами, які інверсовано у грошовій формі,

в обмін на обов'язки їх повернення, за умови якого досягається максимальна ефективність діяльності підприємства [2,с.321].

Оптимальну структуру капіталу необхідно вважати ту, за якої максимізується ринкова вартість підприємства. Можна виділити три найбільш поширені критерії оптимізації структури капіталу, а саме: максимізація рентабельності власного капіталу, мінімізація середньозваженої вартості капіталу, мінімізація рівня фінансових ризиків [35,с.158].

Метод оптимізації структури капіталу за критерієм максимізації рівня прогнозованої фінансової рентабельності передбачає використання механізму фінансового левериджу. Також сутність фінансового важеля полягає в тому, щоб посилити вплив зміни прибутку на динаміку фінансової рентабельності, більш детальний аналіз проведемо в табл. 3.1.

Для визначення оптимізації структури капіталу, використовуємо розрахункові дані які раніше були використані в звіті з практики, в розділі 2. Величину власного капіталу, а також ставку відсотку за кредитом використовуємо відповідно даних 2018 року підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод», для доцільнішого аналізу.

Оптимізація структури капіталу є одним із найбільш важливих завдань, які вирішуються у процесі фінансового управління підприємством. Оптимальна структура капіталу являє собою таке співвідношення використання власних і позичених коштів, при якому забезпечується ефективна пропорційність між коефіцієнтом фінансової рентабельності і коефіцієнтом фінансової стійкості підприємства, тобто максимізується його ринкова вартість[34, с.94].

Таблиця 3.1

Оптимізація структури капіталу за критерієм максимізації рівня фінансової рентабельності

Показники	Варіанти				
	I	II	III	IV	V
1	2	3	4	5	6
Власний капітал, тис.грн.	454715	454715	454715	454715	454715
Обсяг позикового капіталу	–	45471	136414	227357	318300
Загальний обсяг капіталу, тис.грн.	454715	500186	591129	682072	773015

Продовження табл.3.1

1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт фінансового важеля	–	0,1	0,3	0,5	0,7
Економічна рентабельність сукупного капіталу, %	49	49	49	49	49
Відсоткова ставка за кредит з врахуванням ризику, %	–	18	18,5	19	19,5
Прибуток з урахуванням процентів за кредит тис. грн.	222810,4	245091,1	289653,2	334215,3	378777,4
Сума процентів за кредит, тис.грн.	–	8184,8	25236,6	43197,8	62068,5
Прибуток без урахування суми процентів за кредит грн.грн.	222810,4	236906,4	264416,6	291017,5	316708,9
Ставка податку на прибуток, %	18	18	18	18	18
Сума податку на прибутки тис .грн.	40105,9	42643,1	47595,0	52383,1	57007,6
Чистий прибуток	182704,5	194263,2	216821,6	238634,3	259701,3
Рентабельність власного капіталу	40,2	42,7	47,7	52,5	57,1
Приріст рентабельності власного капіталу, %	–	2,5	5,0	4,8	4,6

Для вибору ефективної політики формування капіталу і використання фінансових ресурсів важливо правильно збалансувати співвідношення критеріїв доходності і ризику: кругообіг капіталу може обслуговувати різна маса поточних активів, з різноманітною комбінацією майнових благ з погляду їх ліквідності, а також різним характером співвідношення джерел їх фінансування.

Як видно з таблиці 3.1, що підприємство ТДВ «Яготинський маслозавод» не збитковий, тому при будь-яких варіантів капіталу має приріст. В подальшому рентабельність власного капіталу має тенденцію збільшення, так як коефіцієнт фінансового важеля не досягнув свого оптимального значення.

Необхідна умова зростання чистої прибутковості власного капіталу: продуктивність капіталу вище середньої процентної ставки за позикою. Здійснення розрахунку за допомогою механізму фінансового важеля дозволяє визначити оптимальну структуру капіталу.

Метод мінімізації середньозваженої вартості капіталу ґрунтується на попередній оцінці власного та запозиченого капіталів за різних умов їх формування, обслуговування та здійснення багатоваріантних розрахунків середньозваженої вартості капіталу і, таким чином, пошуку найбільш реальної ринкової вартості підприємства[38,с.32].

Використовуючи капітал з різних джерел, фінансові менеджери намагаються оптимізувати структуру капіталу, щоб зменшити середньозважену вартість капіталу – середню плату за всі джерела фінансування, проаналізуємо даний показник в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

**Оптимізація структури капіталу за критерієм мінімізації
середньозваженої вартості капіталу**

№	Показники	Варіанти							
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Загальна вартість капіталу, %	100	100	100	100	100	100	100	100
2	Варіанти структури капіталу, %								
2.1	Власний капітал, %	25	30	40	50	60	70	80	100
2.2	Позиковий капітал, %	75	70	60	50	40	30	20	0
3	Норма дивіденду, %	10	10	10	10	10	10	10	10
4	Мінімальна процентна ставка з урахуванням премії за кредитний ризик, %	18,5	19	18	19,5	18,5	18	20	–
5	Ставка податку на прибуток, %	18	18	18	18	18	18	18	18
6	Податковий коректор	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82
7	Ставка проценту за кредит з урахуванням податкового коректора, %	15,17	15,58	14,76	15,99	15,17	14,76	16,4	–
8	Ціна складових елементів капіталу, %								
8.1	Власного капіталу	2,5	3	4	5	6	7	8	10
8.2	Позикового капіталу	11,4	10,9	8,9	8,0	6,07	4,43	3,28	–
9	Середньозважена вартість капіталу	9,2	8,5	6,9	6,5	6,0	6,2	7,1	–

Як бачимо з табл. 3.2 середньозважена вартість капіталу досягається, коли підприємство самофінансується, тобто не використовує позиковий капітал

Така структура капіталу дозволяє максимізувати ринкову вартість підприємства. Переваги такого фінансування є: відсутність витрат, пов'язаних із залученням позикового капіталу, відсутність ризику щодо неповернення, збереження контролю за діяльністю підприємства з боку власників.

Найбільш важливим завданням фінансового менеджменту на підприємстві є своєчасне забезпечення його діяльності необхідним капіталом. На момент створення підприємства його капітал формується за рахунок надання засновниками коштів, або інших матеріальних і нематеріальних активів. Встановлення оптимального співвідношення між власним та позичковим капіталом, формування інструментарію визначення такого співвідношення, своєчасне та ефективне реагування на зміну зовнішніх факторів є необхідною умовою ефективного функціонування акціонерного товариства [4, с.117].

Отже, провівши оптимізацію структури капіталу за двома критеріями, ТДВ «Яготинський маслозавод» є не збитковим і при будь-якому варіанті капіталу має приріст власного капіталу. Середньозважена вартість капіталу досягається, коли підприємство самофінансується, тобто не використовує позиковий капітал. Така структура капіталу дозволяє максимізувати ринкову вартість підприємства.

3.2. Шляхи збільшення власного капіталу ТДВ «Яготинський маслозавод»

Учасники товариства ТДВ «Яготинський маслозавод» можуть збільшити власний капітал товариства трьома шляхами :

1. Збільшення статутного капіталу товариства без додаткових вкладів за рахунок нерозподіленого прибутку товариства, шляхом реінвестиції дивідендів.

Проаналізувавши динаміку джерел фінансування ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2018 році нерозподілений прибуток становив 450918 тис.грн., з

яких частка може піти на фінансування розвитку підприємства або проведення цільових програм.

2. Збільшення статутного капіталу за рахунок залучення додаткових вкладів. 99 % пакету акцій ТДВ «Яготинський масозавод» володіє АТ «Молочний альянс», яке має переважне право зробити додатковий вклад у межах суми збільшення статутного капіталу пропорційно до його частки у статутному капіталі. Так як, АТ «Молочний альянс» являється материнським товариством і має декілька виробничих підприємств під різними торговими марками, одним з яких являється ТДВ «Яготинський маслозавод». АТ «Молочний альянс» вкладає кошти на безповоротній основі, для підтримки фінансової стабільності та розвитку підприємства ТДВ «Яготинський масозавод». У 2018 році на Загальних зборах акціонерів АТ «Молочний альянс» було прийнято рішення залишити у розпорядженні АТ «Молочний альянс» прибутку у розмірі 405081 тис.грн. [16]. У разі збільшення статутного капіталу за рахунок нерозподіленого прибутку товариства без залучення додаткових внесків склад учасників товариства і співвідношення розмірів їх частин у статутному капіталі не змінюються.

3. Збільшення резервного капіталу, шляхом направлення частки чистого прибутку у резервний фонд.

Одним з етапів управління прибутку підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» можемо запропонувати аналіз прогнозування чистого прибутку на 2019-2020 роки. У основу цього аналізу візьмемо показники за минулі роки для більш точнішого розрахунку прогнозування регресійним методом наведемо дані в табл. 3.3:

Таблиця 3.3

**Прогнозування чистого прибутку підприємства ТДВ «Яготинський
маслозавод» на 2019-2020 роки, тис. грн**

Назва показника	Період, тис. грн			Прогнозовані роки	
	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік
Чистий фінансовий результат: прибуток	129631	164523	253723	306718	368764

За даними таблиці 3.3 можемо побудувати графік, на якому буде чітко видно прогнозований чистий прибуток.

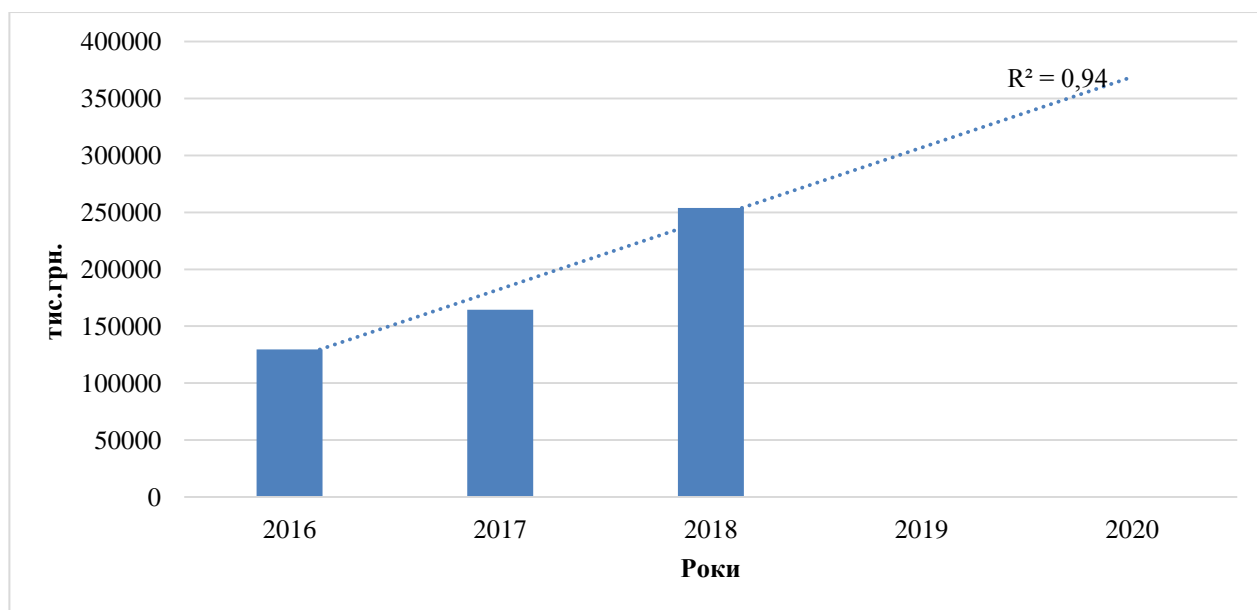

Рис3.1 Прогноз чистого прибутку ТДВ «Яготинський маслозавод» на 2019-2020 роки, тис. грн

Провівши прогнозування чистого прибутку та побудувавши графік, на якому зображена регресійна лінія видно, що чистий прибуток збільшується у прогнозовані роки: у 2019 році він дорівнює 306718 тис.грн., у 2020 році відповідно 368764 тис.грн. Це свідчить про розвиток підприємства, стабільний фінансовий стан та збільшення власного капіталу Товариства додаткової відповідальності «Яготинський маслозавод», шляхом виплати більшої суми дивідендів, тим самим зацікавивши акціонерів у реінвестуванні отриманого прибутку у підприємство.

Також підприємство ТДВ «Яготинський маслозавод» має право зробити переоцінку основних засобів, тим самим збільшити статтю капітал у дооцінках.

Згідно з Законом України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» [15] статутний капітал товариства збільшується за рахунок додаткових вкладів:

1. Учасники товариства можуть збільшити статутний капітал товариства за рахунок додаткових вкладів учасників та/або третіх осіб за рішенням загальних зборів учасників[15].

Так як 99% акцій ТДВ «Яготинський маслозавод» має АТ «Молочний альянс» можуть спрямовувати свої доходи за дивіденди у статутний капітал, це буде враховуватись як реінвестиція на підприємстві.

2. Кожний учасник має переважне право зробити додатковий вклад у межах суми збільшення статутного капіталу пропорційно до його частки у статутному капіталі. Треті особи та учасники товариства можуть зробити додаткові вклади після реалізації кожним учасником свого переважного права або відмови від реалізації такого права в межах різниці між сумою збільшення статутного капіталу та сумою внесених учасниками додаткових вкладів, лише якщо це передбачено рішенням загальних зборів учасників про залучення додаткових вкладів [15].

Підприємство ТДВ «Яготинський маслозавод» здійснило випуски простих іменних акцій у 2018 році у кількості 361592 шт, номінальною вартістю 10,50 грн. за одну іменну просту акцію. Тобто акціонер має право внести додатковий вклад пропорційно до його частки у статутному капіталі.

3. У рішенні загальних зборів учасників товариства про залучення додаткових вкладів визначаються загальна сума збільшення статутного капіталу товариства, коефіцієнт відношення суми збільшення до розміру частки кожного учасника у статутному капіталі та запланований розмір статутного капіталу [15].

Якщо на Загальних зборах акціонерів ТДВ «Яготинський маслозавод» буде прийнято рішення щодо збільшення статутного капіталу до рівня 4000 тис.грн. Тобто збільшення буде на 203 тис.грн., потім визначається частка кожного акціонера щодо збільшення статутного капіталу.

4. Додаткові вклади можуть вноситися у негрошовій формі. У такому разі рішенням загальних зборів учасників визначаються учасники товариства та/або треті особи, які вносять майно, та його грошова оцінка [15].

Якщо акціонер підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» залучає додаткові вклади у негрошовій формі, тобто передає у власність підприємства, це зараховується як внесок до статутного капіталу. Договір про внесення вкладу укладається в письмовій формі та має визначати засновника, який вносить негрошовий вклад, майно, що вноситься, та його грошову оцінку.

5. Учасники товариства можуть вносити додаткові вклади протягом строку, встановленого рішенням загальних зборів учасників, але не більше ніж протягом одного року з дня прийняття рішення про залучення додаткових вкладів.

Тобто акціонери ТДВ «Яготинський маслозавод» можуть вносити додаткові внески протягом 6 місяців з дня прийняття рішення про залучення додаткових внесків, за рішенням Загальних зборів.

6. Треті особи та учасники товариства можуть вносити додаткові вклади протягом шести місяців після спливу строку для внесення додаткових вкладів учасниками, які мають намір реалізувати своє переважне право, якщо рішенням загальних зборів учасників про залучення додаткових вкладів не встановлено менший строк[15].

7. Статутом або одностайним рішенням загальних зборів учасників, в яких взяли участь всі учасники товариства, можуть встановлюватися інші строки для внесення додаткових вкладів, може встановлюватися можливість учасників вносити додаткові вклади без дотримання пропорцій їхніх часток у статутному капіталі або право лише певних учасників вносити додаткові вклади, а також може бути виключений етап внесення додаткових вкладів лише тими учасниками товариства, які мають переважне право.

Тобто, акціонери підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» можуть здійснити додаткові внески на безповоротній основі, за рішенням Загальних зборів акціонерів.

8. З учасником товариства та/або третьою особою може бути укладено договір про внесення додаткового вкладу, за яким такий учасник та/або третя особа зобов'язується зробити додатковий вклад у грошовій чи негрошовій

формі, а товариство – збільшити розмір його частки у статутному капіталі чи прийняти до товариства з відповідною часткою у статутному капіталі.

Вкладом учасника товариства можуть бути гроші, цінні папери, інше майно, якщо інше не встановлено законом або статутом товариства.

Вклад у негрошовій формі до статутного капіталу товариства повинен мати грошову оцінку, що затверджується одностайним рішенням загальних зборів, в яких взяли участь всі учасники товариства.

9. Протягом одного місяця з дати спливу строку для внесення додаткових вкладів, встановленого відповідно до цієї статті, загальні збори учасників товариства приймають рішення про:

1)затвердження результатів внесення додаткових вкладів учасниками товариства та/або третіми особами;

2)затвердження розмірів часток учасників товариства та їх номінальної вартості з урахуванням фактично внесених ними додаткових вкладів;

3)затвердження збільшеного розміру статутного капіталу товариства.

Після вирішення за рішенням Загальних зборів щодо внесення додаткових вкладів, приймають рішення щодо затвердження вичення додаткових вкладів учасника товариства, розмір часток учасників товариства та затверджують рішення про розмір збільшеного статутного капіталу.

10. Якщо додаткові вклади не внесені учасником товариства та/або третьою особою, з яким (якою) укладено договір про внесення додаткового вкладу, в повному обсязі та своєчасно, такий договір вважається розірваним, якщо рішенням загальних зборів учасників не затверджено розмір частки такого учасника та/або третьої особи виходячи з фактично внесеного ним додаткового вкладу[15].

Також, проаналізувавши структуру та динаміку позикового капіталу у розділі 2. Було виявлено, збільшення поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з учасниками на 0,23% у 2018 році, порівняно з 2017 роком. Це відображає заборгованість підприємства його учасникам (засновникам), пов'язана з розподілом прибутку (дивіденди тощо) і формуванням статутного

капіталу. На підприємстві можлива виплата дивідендів, за рахунок нерозподіленого прибутку. А на далі збільшення статутного капіталу за рішенням Загальних зборів акціонерів товариства ТДВ «Яготинський маслозавод», шляхом реінвестування прибутку (дивідендів).

Учасники підприємства можуть збільшити статутний капітал без додаткових вкладів шляхом нерозподіленого прибутку підприємства. Цей спосіб збільшення статутного капіталу можливий лише у підприємствах, які за результатами господарської діяльності за рік мають прибуток. Кожен учасник має право на одержання частини прибутку від діяльності підприємства, проте учасники вправі спрямовувати належну їм частину прибутку на розвиток свого підприємства, тобто реінвестувати. Для цього способу характерно, що номінальна вартість частки усіх учасників зростає, а відсоткове їх значення залишається попереднім[9, с.87].

Позитивним для учасників (акціонерів) є те, що під час реінвестування від них не вимагається додаткових вкладів. Для самого підприємства – це найкращий спосіб збільшення капіталу, оскільки не призводить до реального збільшення його активів.

Отже, згідно з ЗУ «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» існує декілька шляхів збільшення статутного капіталу: без додаткових вкладів за рахунок нерозподіленого прибутку товариства, шляхом реінвестиції дивідендів та за рахунок додаткових вкладів. Також за рахунок збільшення резервного капіталу, шляхом направлення частки чистого прибутку у резервний фонд.

Провевши прогнозований аналіз чистого прибутку ТДВ «Яготинський маслозавод» регресійним методом на 2019- 2020 роки, можемо зробити висновки, що власний капітал збільшується. Це свідчить про фінансову стабільність підприємств та збільшення власного капіталу шляхом виплати більшої суми дивідендів, тим самим зацікавивши акціонерів у реінвестуванні прибутку на підприємство.

Також підприємство ТДВ «Яготинський маслозавод» має право зробити переоцінку основних засобів, тим самим збільшити статтю капітал у дооцінках.

На підприємстві можлива виплата дивідендів за рахунок нерозподіленого прибутку. А на далі збільшення статутного капіталу за рішенням Загальних зборів акціонерів товариства ТДВ «Яготинський маслозавод», шляхом реінвестування прибутку (дивідендів).

3.3. Методи залучення зовнішніх джерел фінансування підприємства

Використання зовнішніх джерел фінансування підприємствами – це сприйняття та бажання використовувати нові перспективи розвитку або, з іншого боку, необхідність вирішення проблем, пов'язаних з фінансовою ліквідністю.

Варто також зазначити, що зовнішнє фінансування підприємства залежить від його правової форми, оскільки, наприклад, такі джерела фінансування, як внески та акції, капітал від продажу акцій або внески учасників, залежать від того, яка форма власності підприємства.

У рамках зовнішнього фінансування існує безліч форм, в яких капітал підприємства надається на певний період і повертається протягом встановленого періоду. Це приваблива форма через можливість погашення власних зобов'язань із затримкою у зв'язку з отриманою вигодою. Проте, небажаною особливістю такого фінансування є те, що зазвичай підприємствам доводиться платити відсотки, а позиковий капітал може бути частково втрачено внаслідок втрат, коли до їх покриття власного капіталу виявиться недостатньо [10, с.21].

Розвиток та розширення діяльності підприємств також залежить від доступу до зовнішніх джерел фінансування, який полягає у отриманні коштів з середовища підприємства, як правило, з ринку капіталу або в кредит. Рівень попиту цей тип капіталу визначається наступними факторами: інвестиційними

потребами в основних активах, рівнем фінансової ефективності операцій, політикою дивідендів, фінансовими зобов'язаннями, що відносяться до майбутніх періодів, сумою нарахованої амортизації [26,с.61].

Найчастіше малі та середні підприємства використовують позики, зокрема інвестиційні позики, які призначені для фінансування розширення виробничих потужностей, поточних, які використовуються для фінансування поточних цілей підприємства. Через відсутність надійних гарантій повернення позики доступ до такого джерела фінансування на стадії запуску компанії обмежений, але банки запроваджують багато видів позик, щоб адаптуватись до потреб клієнтів.

Таким чином, використання окремих джерел фінансування діяльності підприємства залежить від зовнішнього оточення та контактів компанії зі своїм оточенням. Якщо традиційні можливості отримання коштів вичерпані, використовуються альтернативні методи фінансування.

Українські компанії все частіше використовують можливості залучення додаткових коштів через нетрадиційні форми фінансування, які є більш привабливими, ніж традиційні методи залучення капіталу. Однак, з залученням зовнішнього капіталу компанія несе витрати або організаційні зміни, саме тому менеджери повинні звертати увагу не тільки на пільги, а й на небезпеку, що виникає внаслідок залучення окремих джерел фінансування [26, с.65].

Загалом у підприємств є багато можливостей отримати різні засоби для розвитку бізнесу, наприклад, венчурний капітал, інвестиції бізнес-ангелів тощо. З кожним разом фінансовий ринок пропонує все нові й нові форми фінансування, але для їх практичного застосування необхідно мати спеціальні знання та навички для ефективного використання позикових коштів.

Отже, методами залучення зовнішніх коштів для підприємств є 3 види:

1. Інвестиції бізнес – янголів. Бізнес-янголи – це багаті люди, які вкладають кошти в бізнес стартапу, як правило в обмін на конвертований борг або частку в компанії.

Бізнес-янгелами можуть бути інвестори, які надають венчурний капітал один раз, щоб допомогти друзям почати бізнес, але серед них є також і ті, хто постійно шукає можливості для вигідних інвестицій, і, часто здійснюючи їх, бізнес-ангели мають не тільки фінанси, але й володіють досвідом і діловими навичками. Діапазон фінансування, як правило, від 50 тисяч до 1 мільйона доларів США [46].

2. Інвестиційні фонди. Інвестиційний фонд — це юридична особа, заснована у формі закритого акціонерного товариства з урахуванням вимог, встановлених чинним законодавством, що здійснює виключну діяльність у галузі спільного інвестування.

Суттєвою особливістю є те, що інвестиційний фонд не може сам виконувати процес інвестування і для цього існує інвестиційна компанія, яка виступає в ролі інвестиційного керуючого. Інвестиційний керуючий проводить дії по управлінню активами інвестиційного фонду, організовує продаж інвестиційних сертифікатів, приймає рішення стосовно інвестицій і здійснює управління відповідно до придбаних від імені інвестиційного фонду акцій.

Крім того, він здійснює управління активами інвестиційного фонду від імені інвестиційного фонду без доручення та готує проекти інформаційних повідомлень про випуск інвестиційних сертифікатів [28, с. 260].

Одним з крупніших інвестиційних фондів України є інвестиційна компанія «Dragon Capital». Працює в сфері інвестицій та фінансових послуг; надає повний спектр інвестиційно-банківських і брокерських послуг, приватних інвестицій, управління активами інституційних, корпоративних і приватних клієнтів. У 2016-2018 роках компанія з європейськими та американськими партнерами інвестувала в нерухомість України \$400 млн. Інвестиційним партнером, серед інших, є американський фінансист, біржовий інвестор Джордж Сорос [22].

3. Банківські позики. Використання банківських кредитів підприємством є показником нормальної фінансової діяльності, бо вкладення власних

фінансових ресурсів у активи (як основні, так і оборотні) повинно відбуватися лише у межах постійної потреби, яка не знає коливань у бік зменшення.

Для покриття тимчасового збільшення потреби у фінансових ресурсах раціонально використовувати банківський кредит[27, с.102].

Підприємства можуть отримувати різні види банківських позик і кредитних послуг (строкова позика, кредитна лінія, овердрафт, кредит за векселями, акцепт, доступний кредит, факторингові послуги). Враховуючи умови надання позик рекомендованими банками та умови надання, проаналізуємо в табл. 3.4.

Проаналізувавши умови надання банківських позик в Україні, можна зробити висновок, що найвигіднішим та об'єктивно правильним рішенням буде взяти позику в ПАТ «Державний ощадний банк України». Відсоткова ставка за кредитом від 15,5%, строком до 3 років, сума кредиту до 1,5 млн.грн. Цільове призначення- придбання сировини, товарів, оплати послуг, пов'язаних з виробництвом продукції чи веденням торгівельної діяльності, інших поточних потреб.

Таблиця 3.4

Умови надання банківських позик станом на 2020 рік

Назва банку	Відсоткова ставка	Строк кредиту	Форма власності	Сума кредиту	Цільове призначення
1	2	3	4	5	6
ПАТ «Державний ощадний банк України»	від 15,5%	до 3 років	Державний	до 1,5 млн. грн.	Для придбання сировини, товарів, оплати послуг, пов'язаних з виробництвом продукції чи веденням торгівельної діяльності, інших поточних потреб[18].
ПАТ «ПУМБ»	від 18%	до 2 років	Приватний	від 400 тис.грн.	Придбання сировини, матеріалів та оплати товарів, послуг, покриття витрат з операційної діяльності, рефінансування заборгованості в інших банках на більш вигідних умовах [19].

Продовження табл.3.4

1	2	3	4	5	6
ПАТ «Райффайзен Банк Аваль»	18,35% – 22,35%	1 –2 років	Приватний	3 млн. грн.	Для підтримки розвитку бізнесу в країні [20].
АТ «ОТР Банк»	23,31% – 25,27%	до 5 років	Приватний	10 млн. грн.	Для підтримки розвитку бізнесу [17].
ПАТ АБ «Укргазбанк»	16,4 %	до 5 років	Державний (належить 95% акцій)	до 70% вартості проекту	Інвестиційне кредитування: фінансування капітальних витрат (придбання/ модернізація/ реконструкція основних засобів), започаткування додаткового напряму діяльності [21].

Отже, як зазначалось вище, існує 3 види залучення зовнішніх коштів. Найвигіднішим методом фінансування підприємства, за рахунок позикових коштів є надання банківських позик. Проаналізувавши умови надання банківських позик в Україні, можна зробити висновок що найвигіднішим рішенням буде взяти позику в ПАТ «Державний ощадний банк України». Умови надання кредиту строком до 3 років, суми кредиту від 1,5 млн грн та цільового призначення (придбання сировини, товарів, оплати послуг, пов'язаних з виробництвом продукції чи веденням торгівельної діяльності, інших поточних потреб).

ВИСНОВКИ

За результатами виконання кваліфікаційної роботи досліджено теоретичні та прикладні аспекти диверсифікації джерел фінансування ТДВ «Яготинський маслозавод», що дає підстави зробити наступні висновки:

1. Фінансування підприємства – це процес отримання грошових коштів або загалом процес отримання капіталу підприємства у всієї його формах. При обранні джерел фінансування вирішують основні завдання капіталу: визначення попиту, оптимальний склад і структура балансу, оцінка платоспроможності та фінансового стану підприємства, тощо. Фінансування будь-якого підприємства складається з власних та позикових коштів, або внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування підприємства. Найкраща структура джерел фінансування є передумовою ефективності їх використання. Використання зовнішніх джерел фінансування дає можливість збільшення рентабельності власного капіталу, проте негативно впливає на фінансову стійкість та ліквідність підприємства.

2. Узагальнюючи різні підходи до трактування поняття «диверсифікація», можна зробити висновок, що диверсифікацію підприємства, можна визначати, як одну із альтернативних стратегій функціонування підприємства, яке ґрунтується на з'єднанні та зміні наявних і нових складових інвестиційного портфелю підприємства, видів діяльності, асортименту продукції, рівня економічної ефективності та результативності функціонування підприємства та забезпечення процесу внутрішнього зростання підприємства. Основна причина диверсифікації фінансування – прагнення підприємства зменшити залежність від вузького складу джерел фінансування. Дослідивши сутність, причини та цілі диверсифікації, необхідно визначити види диверсифікації. Один з видів диверсифікації за сферою економічної діяльності є фінансова диверсифікація.

3. Вибір підприємством напрямів і методів диверсифікації джерел фінансування доцільно визначати з урахуванням фінансового стану підприємства, оскільки при скрутному фінансовому стані і збитковості

діяльності, перед підприємством стоїть одна задача – вижити, і навпаки, при стійкому фінансовому стані і наявності вільних виробничих та фінансових засобів підприємство ставить перед собою задачу збереження та збільшення існуючого рівня прибутковості.

4. Надавши характеристику підприємству ТДВ «Яготинський маслозавод», який входить до складу АТ «Молочний альянс». Вищим органом товариства є Загальні Збори. Всі структурні підрозділи підпорядковані Правлінню Товариства на чолі Голови Правління, яке підпорядковане Наглядовій Раді. Ефективність виробничого процесу залежить від правильного формування структури підприємства з визначенням меж прав та обов'язків кожного працівника.

5. Виходячи з аналізу фінансово стану ТДВ «Яготинський маслозавод», його слід вважати достатньо забезпеченим власними коштами та здатним самостійно покривати свою фінансово-господарську діяльність та частково звертатись за кредитами у інших підприємств та держави. Показники ліквідності протягом періоду 2016-2018 рр. вказують на негативну динаміку. Рентабельність власного капіталу компанії знижується. Провівши аналіз фінансового стану, можна зробити висновок, що на кожную залучена гривню власних коштів, підприємство отримувало 0,15 грн чистого прибутку. Також на кожную вкладену гривню активів, підприємство отримало 0,05 грн чистого прибутку. Коефіцієнт фінансової стабільності говорить про здатність компанії відповідати за своїми зобов'язаннями в середньо і довгостроковій перспективі.

6. Джерелами формування фінансових ресурсів підприємства є власний капітал і позиковий капітал. Виходячи з даних аналізу динаміки власного капіталу пасиву балансу ТДВ «Яготинський маслозавод», у 2018 році власний капітал товариства збільшився, це було зумовлено зниженням довгострокових зобов'язань. Також провівши вертикальний аналіз джерел фінансування балансу за період 2016-2018 рр., можна прийти до висновків, що у пасиві балансу підприємства у 2018 році переважали короткострокові зобов'язання і забезпечення та становили 49%, від усього капіталу та збільшився на 12 в.п.

7. Оптимізацію структури капіталу проведено за двома критеріями. ТДВ «Яготинський маслозавод» є не збитковим і при будь-якому варіанті капіталу має приріст власного капіталу. Середньозважена вартість капіталу досягається, коли підприємство самофінансується, тобто не використовує позиковий капітал. Така структура капіталу дозволяє максимізувати ринкову вартість підприємства.

8. Визначено шляхи збільшення власного капіталу згідно з Законом України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю». Учасники товариства можуть збільшити статутний капітал товариства за рахунок додаткових вкладів учасників та/або третіх осіб за рішенням загальних зборів учасників. У рішенні загальних зборів учасників товариства про залучення додаткових вкладів визначаються загальна сума збільшення статутного капіталу товариства, коефіцієнт відношення суми збільшення до розміру частки кожного учасника у статутному капіталі та запланований розмір статутного капіталу. Провівши прогнозований аналіз чистого прибутку ТДВ «Яготинський маслозавод» регресійним методом на 2019-2020 роки, можемо зробити висновки, що власний капітал збільшується. Це свідчить про фінансову стабільність підприємства. Також підприємство ТДВ «Яготинський маслозавод» має право зробити переоцінку основних засобів, тим самим збільшити статтю капітал у дооцінках.

9. Досліджено три види залучення зовнішніх коштів. Найвигіднішим методом фінансування підприємства, за рахунок позикових коштів є надання банківських позик. Проаналізувавши умови надання банківських позик в Україні, можна зробити висновок, що найвигіднішим рішенням буде взяти позику в ПАТ «Державний ощадний банк України». Умови надання кредиту строком до 3 років, суми кредиту від 1,5 млн грн та цільового призначення (придбання сировини, товарів, оплати послуг, пов'язаних з виробництвом продукції чи веденням торгівельної діяльності, інших поточних потреб).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеєнко Л.М. Економічний словник: банківська справа, фондовий ринок (українсько-англійський тлумачний словник) / Л.М. Алексеєнко, В.М. Олексієнко, А.І. Юркевич. – Тернопіль: Економічна думка, 2000. – 591 с.
2. Афанасьєв, М. В. Планування і контроль на підприємстві : навч. посіб. для вищ. навч. закл. / М.В Афанасьєв, Г. О. Селезньова // Харк. нац. екон. ун–т. – Х. : ІНЖЕК, 2012. – 442 с.
3. Багацька К.В. Фінансовий аналіз: підруч./ К.В. Багацька, Т.А. Говорушко, О.О. Шеремет. – К.: Видавничий дім «Артек», 2014. – 320 с.
4. Баранов О. Г. Планування і контроль на підприємстві: навч. посіб. / О. Г. Баранов. –С.: СевНТУ–2012. – 219 с.
5. Бердар М.М. Фінанси підприємств: навч.посіб./ М.М.Бердар – К.: Центр учбової літератури – 2010. – 352 с.
6. Близнюк О.П.Фінанси: навч. посіб./ О.П. Близнюк, Л.І. Лачкова, В.І. Оспіщев та ін.//За ред. І.В.Оспіщева.–К.:Знання,2006.–415с.
7. БогачевськаК.В.Теоретичні підходи визначення поняття «диверсифікаціяпідприємства»якекономічноїкатегорії/К.В. Богачевська// Вісник Криворізького національного університету.– 2012.–Вип.33.– С.280-283.
8. Брунько П. В. Теоретичні засади фінансування будівельних підприємств / П.В.Брунько //Інвестиції:практика та досвід.– 2015.– №17.– С.66 –73.
9. Бутрин Н.С. Порядок формування власного капіталу / Н.С. Бутрин//Науковий вісник Чернівецькогоуніверситету– 2011.–№ 578. –С. 87 – 91.
10. Волошина С.В.Капітал підприємства: формування та використання: курс лекцій для студентів ступеня «бакалавр»/ С.В. Волошина; Донец. нац. ун– т. екон. і торг.– КР.: ДонНУЕТ, 2017. – 59 с.

11. Данілов О.Д. Фінанси підприємств у запитаннях і відповідях: навч. посіб. / О.Д. Данілов, Т.В. Паєнко. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 256 с.
12. Дереза В. Н.Механізм визначення варіантів диверсифікації виробництва та капіталу / В. Н. Дереза, І. Н. Наджафов //Економічний вісник Національного гірничого університету. – 2007. – № 1. – С. 25–31.
13. Дудник О.В. Уточнювальне означення понять "фінансування" та "інвестування" в сільському господарстві / О.В. Дудник // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки. Вип. 125. – Харків: ХНТУСГ. – 2012– С. 2–8.
14. Забарна Е.М. Сучасні тенденції фінансування розвитку підприємств / Е.М. Забарна, М.В. Кула // Вісник Сумського державного університету. Сер.: Економіка. – 2013. – № 2. – С. 64–73.
15. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю»: (офіц. текст: за станом на 2 квітня 2020 р.) / Верховна Рада України. – К.: Парламентське видво, 2020. – 31 с.
16. Інформаційна сторінка АТ «Молочний альянс» – [Електронний ресурс]: <https://milkalliance.com.ua/company/enterprises/yagotinskij-maslozavod/>
17. Інформаційна сторінка АТ «ОТР Банк» [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://ru.otpbank.com.ua/>
18. Інформаційна сторінка ПАТ «Державний ощадний банк України» [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://www.oschadbank.ua/ua>
19. Інформаційна сторінка ПАТ «ПУМБ» [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://www.pumb.ua/ru>
20. Інформаційна сторінка ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» [Електронний ресурс].– Режим доступу:<https://www.aval.ua/ru>
21. Інформаційна сторінка ПАТ АБ «Укргазбанк» [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://www.ukrgasbank.com/>
22. Інформаційна сторінка СТПОВ «Dragon Capital» [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://dragon-capital.com/>

23. Ковтуненко К.В. Стратегія диверсифікації: поняття, види та фактори вибору/ К.В. Ковтуненко, Ю.В. Ковтуненко, М.Р. Партика// Економіка.Фінанси.Право. – 2016. – №12 – С. 22–26.
24. Козачок І.А. Економічна сутність та джерела формування фінансових ресурсів підприємства [Електронний ресурс]. –Режим доступу: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_2_077.pdf
25. Корінько М.Д. Диверсифікація: теоретичні та методологічні основи / М.Д. Корінько. – К. : ННЦ ІАЕ, 2007. – 288 с.
26. Куц Л. Л. Капітал підприємства: формування та використання: опорний конспект лекцій/Л. Л. Куц – Т.: ТНЕУ, 2012. – 114с.
27. Лагутін В. Д. Кредитування: теорія і практика : навч. посіб. / В. Д. Лагутін. – 3– те вид., перероб. і доп. – К. : Товариство «Знання», КОО, 2002. – 215 с.
28. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність: підруч. / Т.В. Майорова. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
29. Момонт Т .В.Диверсифікація діяльності суб'єктів господарювання: теоретичний аспект / Т .В. Момонт //Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки.– 2014. – № 4. – С. 164–173.
30. Москаль О.І. Фінансове забезпечення розвитку агропромислового виробництва регіону (на матеріалах Чернівецької області): автореф. дис. ... канд. екон. наук. – К., 2001. – 16 с.
31. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія): навч. посіб / В.М.Опарін. – 2– ге вид. доп. і перероб. – К.: КНЕУ, 2002. – 240с.
32. Орленко О. В.Теоретичні питання диверсифікації підприємств круп'яної галузі / О. В. Орленко //Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2012. – Вип. 2. – С. 78– 83.
33. Партин Г. О. Особливості впливу основних чинників на фінансову стійкість підприємства в умовах фінансово-економічної кризи: підруч. / Г. О.

Партин// Збірник науково-технічних праць Національного лісотехнічного університету України. – 2010. – № 10 – С. 276-279.

34. Петленко Ю. В. Оптимізація джерел фінансових ресурсів підприємств / Ю. В. Петренко // Фінанси України. – 2000. – № 6. – С. 91–96.

35. Петухова О. М. Інвестування: навч. посіб. / О. М. Петухова. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 336 с.

36. Поддєрьогін М. А. Фінанси підприємства : підруч. / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – 3-тє вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2001. – 460 с.

37. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: підруч./ Кер. авт. кол. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – К. : КНЕУ, 2002. – 571 с.

38. Растяпін А. В. Максимізація прибутку підприємства/ А. В. Растяпін, С. П. Губенко // Фінанси України. – 2002. – № 2. – С. 26–32.

39. Родионова В.М. Фінанси: підруч. // В.М. Родионова, В.Я. Вавилов, Л.И. Гончаренко и др./ Под ред. В.М. Родионовой. – М.: Финансы и статистика, 1993. – 432 с.

40. Романенко О.Р. Фінанси. підруч.// О. Р. Романенко 4-те вид. – К: Центр учбової літератури, 2009. – 312 с.

41. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб./ Г.В. Савицька – К.: Знання, 2004. – 654 с.

42. Савицкая Е.В. Экономический словарь //Е.В. Савицкая, О.В. Евсеев [Електронний ресурс].– Режим доступу:<http://www.bashedu.ru/konkurs/luchenko/rus/base/izdergkiproizvodstva.htm>.

43. Самойлова Т.А. Джерела формування фінансового капіталу підприємства: навч. посіб. // Т.А. Самойлова. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.

44. Сокириська І.Г. Діагностика фінансового забезпечення діяльності підприємства / І. Г. Скориська // Фінанси України. – 2003. – № 1. – С. 89-93.

45. Статут товариства ПАТ «Яготинський маслозавод» [Електронний ресурс].–Режим доступу: <https://milkalliance.com.ua/company/inform/yagotinskij-maslozavod/>
46. Ульяницька О.В. Бізне – ангели як альтернативна форма фінансування підприємницького сектору в Україні/О.В. Ульяницька, Т.В. Ярошенко[Електронний ресурс].–Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Mre/2009_2/1.2.2.pdf
47. Юрія С.І. Фінанси: навч. посіб //За ред. д-р екон. наук, проф. С.І. Юрія, Н.П. Злепко, Т.О. Кізима. – Тернопіль: Карт-бланш, 2002. – 357 с.
48. Яготинський маслозавод [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://milkalliance.com.ua/company/enterprises/yagotinskij-maslozavod/>
49. Ярошевич Н.Б. Фінанси підприємств: навч. посіб. / Н.Б. Ярошевич – К.:Знання– 2012. – 341 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Підприємство	ТДВ «Яготинський маслозавод»	Дата, рік, місяць	2017	01. 01.
Територія	Київська область	за ЄДРПОУ	00446003	
Організаційно–правова форма господарювання	Товариство з додатковою відповідальністю	за КОАТУУ	3225510100	
Адреса, телефон	07700Київська область Яготинський р–н м.Яготин вул.. Шевченка,буд.213	за КОПФГ	230	
		за КВЕД	10.51	

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31.12.2016 р.

Актив	Код Рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на Міжнародні Стандарти фінансової Звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	674	499	0
первісна вартість	1001	2141	2447	0
накопичена амортизація	1002	1467	1948	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2703	364	0
Основні засоби:	1010	162216	175456	0
первісна вартість	1011	283353	320012	0
знос	1012	121137	144556	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
Первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	6102	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	136	0	0

Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	165729	182421	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	133603	104155	0
Виробничі запаси	1101	106045	56680	0
Незавершене виробництво	1102	2806	3885	0
Готова продукція	1103	10353	42338	0
Товари	1104	14399	1252	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	155329	212497	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	3884	3675	0
з бюджетом	1135	51	951	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	902	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	137340	151493	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5772	5351	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	17455	34704	0
Готівка	1166	15	396	0
Рахунки в банках	1167	17440	34308	0
Витрати майбутніх періодів	1170	1161	419	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	8133	7967	0
Усього за розділом II	1195	462728	521212	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	628457	703633	0

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3797	3797	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	4395	4395	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	2000	2000	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	197328	226316	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	207520	236508	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	199260	207018	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітної періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітної періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітної періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітної періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	199260	207018	0
III. Поточні зобов'язання і				

забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	35341	0	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	69502	72125	0
за розрахунками з бюджетом	1620	17237	11435	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	1002	551	0
за розрахунками з оплати праці	1630	1916	2047	0
за одержаними авансами	1635	0	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	601	0
із внутрішніх розрахунків	1645	90942	162248	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	4321	4969	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	1416	6131	0
Усього за розділом III	1695	221677	260107	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	628457	703633	0

Додаток Б

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 12 місяців 2016 р.**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2024684	1659649
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених Премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1521831)	(1271181)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:			
Прибуток	2090	502853	388468
Збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	4568	6358
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(18457)	(15462)
Витрати на збут	2150	(268928)	(210096)
Інші операційні витрати	2180	(13132)	(22021)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	(0)	(0)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			

Прибуток	2190	206904	147247
Збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	4289	2941
Інші доходи	2240	792	4537
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(53774)	(60484)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(152)	(18797)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток	2290	158059	75444
Збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	28428	14699
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Прибуток	2350	129631	60745
Збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним Доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	129631	60745

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	1409205	1152828
Витрати на оплату праці	2505	61650	52692
Відрахування на соціальні заходи	2510	13480	18281
Амортизація	2515	26299	28154
Інші операційні витрати	2520	253166	198611
Разом	2550	1763800	1450566

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	361592	361592
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	361592	361592
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	358.499	167.994
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	358.499	167.994
Дивіденди на одну просту акцію	2650	278.332	0

Додаток В

**Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за 12 місяців 2016 р.**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	2340197	1863116
Повернення податків і зборів у тому числі податку на додану вартість	3005	0	165
Цільового фінансування	3006	0	0
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3010	1397	1830
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	0	0
Надходження від повернення авансів	3020	2534	0
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	20	0
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	0	0
Надходження від операційної оренди	3040	0	0
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	90	16144
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(2061954)	(1755293)
Праці	3105	(50128)	(43894)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(17318)	(20735)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(110285)	(56087)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(32949)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(63367)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(1012)	(0)
Витрачання на оплату авансів	3135	(0)	(0)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(0)	(0)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими Контрактами	3150	(0)	(0)

Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(0)	(0)
Інші витрачання	3190	(8404)	(14825)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	96149	-9579
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200	0	0
необоротних активів	3205	2580	501
Надходження від отриманих: Відсотків	3215	1726	19
Дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	5000	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	0	0
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(6102)	(0)
необоротних активів	3260	(44485)	(23512)
Виплати за деривативами	3270	(0)	(0)
Витрачання на надання позик	3275	(5000)	(0)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(0)	(0)
Інші платежі	3290	(0)	(0)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-46281	-22992
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	37306	250771
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	113082	123
Витрачання на: Виплати власних акцій	3345	(0)	(0)
Погашення позик	3350	74044	172202
Сплату дивідендів	3355	(0)	(0)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(1526)	(0)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(0)	(0)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(0)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(0)	(0)
Інші платежі	3390	(108351)	(48364)
Чистий рух коштів від фінансової	3395	-33533	30328

діяльності			
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	16335	-2243
Залишок коштів на початок року	3405	17455	20372
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	914	674
Залишок коштів на кінець року	3415	34704	17455

Додаток Г

Підприємство	ТДВ «Яготинський маслозавод»	Дата, рік, місяць	2018	01. 01.
Територія	Київська область	за ЄДРПОУ	00446003	
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з додатковою відповідальністю	за КОАТУУ	3225510100	
Адреса, телефон	07700Київська область Яготинський р-н м.Яготин вул.. Шевченка,буд.213	за КОПФГ	230	
		за КВЕД	10.51	

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2017 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	499	2498	0
первісна вартість	1001	2447	4587	0
накопичена амортизація	1002	1948	2089	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	364	336	0
Основні засоби:	1010	175456	214122	0
первісна вартість	1011	320012	384869	0
Знос	1012	144556	170747	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
Знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	6102	77225	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових	1065	0	0	0

резервних фондах				
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	182421	294181	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	104155	122105	0
Виробничі запаси	1101	56680	51510	0
Незавершене виробництво	1102	3885	4279	0
Готова продукція	1103	42338	64448	0
Товари	1104	1252	1868	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	212497	285378	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	3675	8154	0
з бюджетом	1135	951	24	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	902	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	151493	233296	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5351	418	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	34704	13430	0
Готівка	1166	396	14	0
Рахунки в банках	1167	0	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	419	884	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	7967	3087	0
Усього за розділом II	1195	521212	666776	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	703633	960957	0

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3797	3797	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	232711	397186	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	236508	400983	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	207018	201670	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітної періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітної періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітної періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітної періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	207018	201670	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				

Короткострокові кредити банків	1600	0	75964	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	72125	116092	0
за розрахунками з бюджетом	1620	11435	11153	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	8733	0
за розрахунками зі страхування	1625	551	841	0
за розрахунками з оплати праці	1630	2047	2918	0
за одержаними авансами	1635	0	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	601	594	0
із внутрішніх розрахунків	1645	162248	124334	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	4969	5976	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	6131	20432	0
Усього за розділом III	1695	260107	358304	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	703633	960957	0

Додаток Г

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 12 місяців 2017 р.**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код Рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2706103	2024684
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2052854)	(1521831)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:			
Прибуток	2090	653249	502853
Збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	3220	4568
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(22668)	(18457)
Витрати на збут	2150	(363425)	(268928)
Інші операційні витрати	2180	(10940)	(13132)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і	2182	(0)	(0)
сільськогосподарської продукції			
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190	259436	206904

Збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	3382	4289
Інші доходи	2240	619	792
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(62046)	(53774)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(688)	(152)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток	2290	200703	158059
Збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	36180	28428
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після Оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2350	164523	129631
Збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код Рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним Доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	164523	129631

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	1763122	1409205
Витрати на оплату праці	2505	74980	61650
Відрахування на соціальні заходи	2510	16408	13480
Амортизація	2515	27668	26299
Інші операційні витрати	2520	343904	253166
Разом	2550	2226082	1763800

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	361592	361592
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	361592	361592
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Додаток Д

**Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за 12 місяців 2017 р.**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	3055744	2340197
Повернення податків і зборів	3005	0	0
у тому числі податку на додану вартість	3006	0	0
Цільового фінансування	3010	1612	1397
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	0	0
Надходження від повернення авансів	3020	91704	2534
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	31	20
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	0	0
Надходження від операційної оренди	3040	0	0
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	632	90
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(2932033)	(2061954)
Праці	3105	(61458)	(50128)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(16409)	(17318)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(69475)	(110285)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(26544)	(32949)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану Вартість	3117	(25919)	(63367)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і Зборів	3118	(1090)	(1012)
Витрачання на оплату авансів	3135	(0)	(0)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(0)	(0)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими Контрактами	3150	(0)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання	3155	(0)	(0)

позик			
Інші витрачання	3190	(25941)	(8404)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	44407	96149
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200	0	0
необоротних активів	3205	252	2580
Надходження від отриманих: Відсотків	3215	12	1726
Дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	10000	5000
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	0	0
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(0)	(6102)
необоротних активів	3260	(62422)	(44485)
Виплати за деривативами	3270	(0)	(0)
Витрачання на надання позик	3275	(5000)	(5000)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(0)	(0)
Інші платежі	3290	(0)	(0)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-57158	-46281
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	687916	37306
Надходження від продажу частки в дочірньому Підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	0	113082
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(0)	(0)
Погашення позик	3350	591418	74044
Сплату дивідендів	3355	(100008)	(0)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(5609)	(1526)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(0)	(0)
Витрачання на придбання частки в дочірньому Підприємстві	3370	(0)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(0)	(0)
Інші платежі	3390	(0)	(108351)

Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-9119	-33533
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-21870	16335
Залишок коштів на початок року	3405	34704	17455
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	596	914
Залишок коштів на кінець року	3415	13430	34704

Додаток Е

КОДИ

Підприємство	ТДВ «Яготинський маслозавод»	Дата, рік, місяць	2019	01. 01.
Територія	Київська область	за ЄДРПОУ	00446003	
Організаційно–правова форма господарювання	Товариство з додатковою відповідальністю	за КОАТУУ	3225510100	
Адреса, телефон	07700Київська область Яготинський р–н м.Яготин вул.. Шевченка,буд.213	за КОПФГ	250	
		за КВЕД	10.51	

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на "31" грудня 2018 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	—	—
первісна вартість	1001	—	—
накопичена амортизація	1002	—	—
Незавершені капітальні інвестиції	1005	—	—
Основні засоби	1010	216956	288984
первісна вартість	1011	389792	497008
знос	1012	172836	208024
Інвестиційна нерухомість	1015	—	—
Довгострокові біологічні активи	1020	—	—
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	—	—
інші фінансові інвестиції	1035	77225	77225
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	—	—
Відстрочені податкові активи	1045	—	—
Інші необоротні активи	1090	—	—
Усього за розділом I	1095	294181	366209
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	122105	111350
Виробничі запаси	1101	51510	70728
Незавершене виробництво	1102	4279	6042
Готова продукція	1103	64448	30856
Товари	1104	1868	3724
Поточні біологічні активи	1110	—	—

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	285378	315882
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	8154	8745
з бюджетом	1135	24	37
у тому числі з податку на прибуток	1136	—	—
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	233296	380464
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	418	913
Поточні фінансові інвестиції	1160	—	—
Гроші та їх еквіваленти	1165	13430	33152
Готівка	1166	14	23
Витрати майбутніх періодів	1170	884	187
Інші оборотні активи	1190	3087	1011
Усього за розділом II	1195	666776	851741
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	—	—
Баланс	1300	960957	1217950
Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного Періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3797	3797
Капітал у дооцінках	1405	—	—
Додатковий капітал	1410	—	—
Резервний капітал	1415	—	—
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	397186	450918
Неоплачений капітал	1425	—	—
Вилучений капітал	1430	—	—
Усього за розділом I	1495	400983	454715
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	—	—
Довгострокові кредити банків	1510	—	—
Інші довгострокові зобов'язання	1515	201670	163493
Довгострокові забезпечення	1520	—	—
Цільове фінансування	1525	—	—
Усього за розділом II	1595	201670	163493
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	75964	154819
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	—	—
товари, роботи, послуги	1615	116092	155939
розрахунками з бюджетом	1620	11153	13066

у тому числі з податку на прибуток	1621	8733	9087
розрахунками зі страхування	1625	841	1266
розрахунками з оплати праці	1630	2918	4645
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з Учасниками	1640	594	1789
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх Розрахунків	1645	124334	215919
Поточні забезпечення	1660	5976	9567
Доходи майбутніх періодів	1665	—	—
Інші поточні зобов'язання	1690	20432	42732
Усього за розділом III	1695	358304	599742
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	—	—
Баланс	1900	960957	1217950

Додаток Є

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2018 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код Рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього Року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3201672	2706103
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2342351)	(2052854)
Валовий: прибуток	2090	859321	653249
Збиток	2095	(—)	(—)
Інші операційні доходи	2120	5034	3220
Адміністративні витрати	2130	(26531)	(22668)
Витрати на збут	2150	(446501)	(363425)
Інші операційні витрати	2180	(23454)	(10940)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	367869	259436
Збиток	2195	(—)	(—)
Дохід від участі в капіталі	2200	—	—
Інші фінансові доходи	2220	5477	3382
Інші доходи	2240	116	619
Фінансові витрати	2250	(62482)	(62046)
Втрати від участі в капіталі	2255	(—)	(—)
Інші витрати	2270	(1421)	(688)
Фінансовий результат до оподаткування: Прибуток	2290	309559	200703
Збиток	2295	(—)	(—)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-55827	-36180
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	—	—
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	253732	164523
збиток	2355	(—)	(—)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код Рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	—	—
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	—	—
Накопичені курсові різниці	2410	—	—
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	—	—
Інший сукупний дохід	2445	—	—
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	—	—
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	—	—
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	—	—
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	253732	164523

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код Рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього Року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1944364	1763122
Витрати на оплату праці	2505	109285	74980
Відрахування на соціальні заходи	2510	23122	16408
Амортизація	2515	37373	27668
Інші операційні витрати	2520	417386	343904
Разом	2550	2531530	2226082

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код Рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього Року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	—	—
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	—	—
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	—	—
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту Акцію	2615	—	—
Дивіденди на одну просту акцію	2650	—	—

Додаток Ж

**Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за 2018 рік**

Стаття	Код Рядка	За звітний період	За аналогічний Період попереднього Року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:	3000	3685041	3055744
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)			
Повернення податків і зборів	3005	—	—
у тому числі податку на додану вартість	3006	—	—
Цільового фінансування	3010	2031	1612
Надходження від повернення авансів	3020	159105	91704
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	—	31
Інші надходження	3095	522	632
Витрачання на оплату:	3100	(3424461)	(2932033)
Товарів (робіт, послуг)			
Праці	3105	(87029)	(61458)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(23294)	(16409)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(106774)	(69475)
Зобов'язання з податку на прибуток	3116	(55474)	(26544)
Зобов'язання з податку на додану вартість	3117	(27351)	(25919)
Зобов'язання з інших податків і зборів	3118	(1277)	(1090)
Інші витрачання	3190	(12915)	(25941)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	192226	44407
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:	3200	—	—
фінансових інвестицій			
необоротних активів	3205	1993	252
Надходження від отриманих:	3215	—	12
Відсотків			
Дивідендів	3220	—	—
Надходження від деривативів	3225	—	—
Надходження від погашення позик	3230	5000	10000
Інші надходження	3250	—	—
Витрачання на придбання:	3255	(—)	(—)
фінансових інвестицій			
необоротних активів	3260	(100332)	(62422)
Виплати за деривативами	3270	(—)	(—)
Витрачання на надання позик	3275	(5000)	(5000)
Інші платежі	3290	(—)	(—)
Чистий рух коштів від інвестиційної	3295	-98339	-57158

діяльності			
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:	3300	—	—
Власного капіталу			
Отримання позик	3305	689060	687916
Інші надходження	3340	355	—
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(—)	(—)
Погашення позик	3350	749896	591418
Сплату дивідендів	3355	(—)	(100008)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(13190)	(5609)
Інші платежі	3390	(—)	(—)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-73671	-9119
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	20216	-21870
Залишок коштів на початок року	3405	13430	34704
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-494	596
Залишок коштів на кінець року	3415	33152	13430